

4

Limburgs Tijdschrift voor *Genealogie*

uitgave van de sectie genealogie van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

Themanummer Bier

JAARGANG 34 | DECEMBER 2006

Inhoudsopgave

Voorwoord door ing. H.J. van Laer, Uilenweg 1, 6006 SK Weert	98
Bierbrouwen; huisvlijt, ambacht, industrie, door ing. H.J. van Laer, Uilenweg 1, 6006 SK Weert	99
Parenteel van Theodor Huyben, stamvader van het Hornse brouwersgeslacht Huyben, door ing. P.L.M. van Hoof, Randenborgweg 51, 6118 GJ Nieuwstadt	106
Kapitaal, technologie en ondernemerschap: de Horner brouwerij 'De Kroon' in worsteling met de modernisering van een ambacht, 1889-1968, door Ruud Geven, Brederostraat 133, 6531 CD Nijmegen	119

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:
L.G.O.G., Postbus 83, 6200 AB Maastricht, tel. 043 - 321 25 86
Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie:
Harry Strijkers
Wim Nolten

Redactie-adres:
Kleine Steeg 1-9, 6131 KJ Sittard, tel. 046 - 433 29 30
e-mail: h.strijkers@hetnet.nl

Het werk van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig
Genootschap wordt in belangrijke mate
financieel ondersteund door de Provincie Limburg.

ISSN 0169-5177

Themanummer Bier

Tijdens een van mijn lezingen naar aanleiding van het "Brouwerijproject" van de Sectie Genealogie heb ik gezegd dat, wanneer God acht dagen had gehad voor de schepping van de aarde in plaats van zeven, hij op laatste dag het bier geschapen zou hebben. Lezend over de geschiedenis van bier blijkt dat deze drank bijna altijd bestaan heeft.

Bij genealogisch onderzoek komt ook vrijwel iedereen brouwers in zijn familie tegen.

Enkele jaren geleden heeft het bestuur van de Sectie Genealogie van het LGOG besloten om door middel van "een projectmatige aanpak" de deelname aan het werk van de Sectie te stimuleren. De activiteiten die ondernomen werden:

- Promoten van genealogisch onderzoek door kleine artikelen in het LTG en door deel te nemen aan bijeenkomsten van heemkundeverenigingen en de mailinglijst Heinsberg.
- Een themabijeenkomst met de kring Weert (Aldenborgh) waarbij, met veel succes een tweetal lezingen over Bier gegeven werd, een proeverij van Belgisch Trappistenbier plaats vond en waarbij de avond gesponsord werd door de lokale middenstand met kaasproeverij.
- Samenwerking met enkele andere kringen van het LGOG, heemkundeverenigingen en de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (VVF) met de lezing "Brouwen van Bier, Huisvlijt, Ambacht, Industrie". Door deze samenwerking hebben enkele honderden belangstellenden deze lezing kunnen bijwonen.
- Samenwerking met de faculteit Cultuurhistorie (onder leiding van prof. dr. Ernst Homburg) bij het samenstellen van een Bibliografie over het onderwerp Bier en het uitvoeren van een cultuurhistorisch onderzoek betreffende de Brouwerij Huyben uit Horn. Parallel aan dit onderzoek deed ons bestuurslid Piet van Hoof een genealogisch van de familie Huyben. Beide onderzoeken worden in dit nummer van het LTG gepubliceerd.
- Door al deze activiteiten simuleren van de betrokkenheid van de leden bij het werk van de sectie.

*Logo voor het project
Brouwers en Brouwerijen:
De Limburgse leeuw
met brouwspaan
uitkomend uit
een brouwkuip
(René Vroomen,
Commissie
Heraldiek).*

Het bestuur van de Sectie Genealogie is van mening dat het project zeer geslaagd mag worden genoemd ondanks dat niet alle doelstellingen, die vooraf gesteld werden, bereikt zijn.

Met het verschijnen van het Themanummer wordt dit project officieel afgesloten. Dit betekent niet dat daarmee het werk aan dit project volledig stopt, integendeel; in de toekomst verwachten we nog meer te kunnen publiceren.

Bij de afronding van het project past het om een aantal personen, die een belangrijke bijdrage geleverd hebben, dank te zeggen. Dit zijn met name prof. dr. Ernst Homburg (universiteit Maastricht), dr. Jos Wassink (archivaris Weert), Peter Korten (voorzitter Kring Weert LGOG), die samen met onze eigen

bestuursleden Riet Palmen, Piet van Hoof, Thieu Wieërs en Harry Strijkers deel genomen hebben aan de Stuurgroep bij het begin van het project. Ook dank aan de student Ruud Geven die veel tijd heeft besteed aan het samenstellen van de bibliografie, het onderzoek betreffende de geschiedenis van de Brouwerij Huyben en het artikel over het overnamebeleid van de Heineken brouwerij in Limburg (publicatie in de Maasgouw).

Uiteraard ook voor de leden die de activiteiten van onze Sectie bezocht hebben past een woord van dank!

H.J. (Bert) van Laer,
Vice-voorzitter Sectie Genealogie,
Coördinator Brouwerij-project.

H.J. VAN LAER

Bierbrouwen; huisvlijt, ambacht, industrie

Uit geschiedkundige bronnen blijkt dat bier al een heel, heel lange historie heeft. Vanuit archeologische vondsten hebben historici kunnen concluderen dat al in de tijd van de Sumerische (± 4000 voor Christus) en Mesopotamische (± 3000 voor Christus) beschavingen een alcoholische drank uit graan (bier) bestaan moet hebben. Uit gevonden kleitabletten tussen de Eufraat en Tigris heeft men af kunnen leiden dat bier werd omschreven als "vloeibaar brood".

(We weten dat de gisting van brood en de gisting van bier veel overeenkomsten heeft!)

In onze streken is bier zeer waarschijnlijk terecht gekomen via de Romeinen, Kelten en Germanen (± 500 voor Christus - ± 500 na Christus).

De Kruistochten hebben er toe bijgedragen dat de bereidingswijze van bier door monniken en kloosterlingen op schrift werd vastgelegd.

In zijn meest eenvoudige vorm is bier te definiëren als een gegiste drank; gemaakt van gerst, water en hop. Op deze wijze werd het brouwen van bier al in 1516 beschreven in het zogenaamde "Reinheitsgebot".

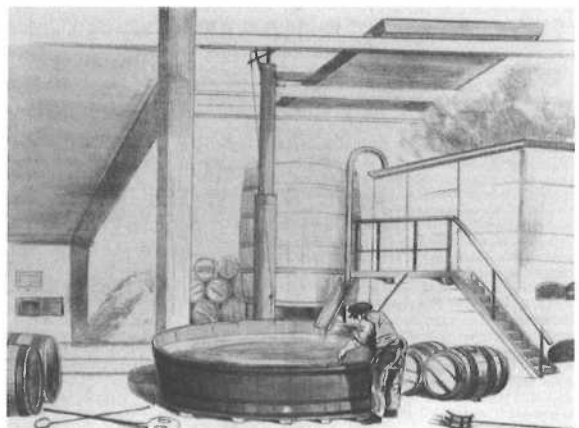
Dit Reinheitsgebot werd uitgevaardigd door de Beierse hertog Wilhelm IV op 23 april 1516 om bedrog en slechte kwaliteit te voorkomen. Het is erg opvallend dat dit Reinheitsgebot nog tot op heden steeds van toepassing is in Duitsland, ondanks Europese Richtlijnen.

Het brouwen van bier bestaat, kortweg weergegeven, uit de navolgende stappen:

- Het mouten (kiemen) van de gerst waardoor in de gerstekorrel enzymen worden vrijgemaakt die later bij het brouwen uit zetmeel en eiwitten de waardevolle ingrediënten maken voor de bereiding van bier. Deze ingrediënten zijn moutsuiker voor de latere vorming van alcohol en aminozuren (uit eiwitten) die een rol spelen bij het schuimen van het bier.
- Het drogen (eesten) van de mout direct na het mouten waarbij het kiemproces wordt stopgezet en waarbij op het eind van dit verhittingsproces de uiteindelijke kleur van het bier bepaald wordt (hogere temperatuur geeft donkerder bier).
- Het brouwen van het wort. Hierbij wordt door stapsgewijs verhitten van het mengsel van geplette gerst en

water door enzymwerking de suikers en de afgebroken eiwitten uit de gerstekorrel vrijgemaakt. Door te hoge temperaturen worden enzymen inactief gemaakt en mislukt het brouwsel. Daarom is een juiste temperatuur bij het brouwen van groot belang.

- Het hoppen waarbij, na toevoeging van hop (of zoals in vroeger eeuwen een ander kruidenmengsel, waaronder gabel), door koken van het wort, de bederfbacteriën worden afgedood en het wort door indamping op de juiste sterkte werd gebracht. Een juiste sterkte van het wort (een juist suikergehalte) is nodig om later het juiste alcoholgehalte te kunnen bereiken.
- Afkoeling en voorgisting. In de middeleeuwen ontstond de voorgisting spontaan door de gistcellen die vanuit de lucht in het brouwsel terecht kwamen. De gisting kon ook gestimuleerd worden door toevoeging van schuim van het vorige brouwsel. In later eeuwen werden de juiste gistcellen met een zogenaamde reïncultuur toegevoegd.
- De nagisting waarbij geleidelijk aan de nog aanwezige suikers werden omgezet in alcohol door de gistcellen.
- De filtratie waarna het heldere bier beschikbaar is voor gebruik.

Ambachtelijke brouwerij uit het midden van de 19e eeuw (Schoolplaat H.J. Hummel 1857).

Tot in de vroege middeleeuwen speelde het brouwen van bier zich vooral af in de huishoudens als onderdeel van de taak voor de dagelijkse bereiding van voedsel en drank.

In de Middeleeuwen groeide de bevolking sterk en er ontstonden grotere bevolkingscentra in de steden. Met de opkomst van de steden ontstond het probleem van de steeds verder verslechterende kwaliteit van het drinkwater omdat de beken en rivieren vervuild raakten door het lozen van afval door de (ambachtelijke) bedrijven en het ontbreken van rioleringen.

Concentratie van bevolking en de groei van het ambacht veroorzaakten daardoor een sterke vervuiling van de natuurlijke watervoorziening. Bier, waarbij tijdens de productie een sterk verhittingsproces plaats vindt, vormde een belangrijk antwoord op dit vervuilingrisico. Bier werd dé volksdrank in de steden, waarbij indertijd zelfs een consumptie per hoofd van de bevolking van 300 tot 400 liter werd geregistreerd. (de huidige consumptie is ca 85 liter per hoofd). Rijk en arm; jong en oud consumeerde bier als dé volksdrank. In het brouwproces werd daar al rekening mee gehouden. Het eerste bier dat van het mout werd gebrouwen, werd wel eens het "Herenbier" genoemd omdat dit beste bier naar de "heren" van de regio ging. Nadat het brouwsel meerdere malen in de brouwkuip verhit was kregen we de grondstof voor het schrale bier dat vaak door de (oudere) kinderen gedronken werd. Dit bier werd ook wel het "scharrebier" genoemd.

Bier werd onmisbaar in stad en streek. Daardoor werd bier ook een wezenlijk onderdeel voor de "de heren" bij de lokale belastingheffing. In veel plaatsen heerste het zogenaamde "gruytrecht". Andere plaatsen hadden al vroeg een systeem van het heffen van accijnzen. Het gruytrecht hield ondermeer in dat de "heer" van een stad of streek het monopolie had voor het verstrekken van het kruidenmengsel (gruyt) om het bier op smaak te brengen en beter houdbaar te maken. In het begin (tot ± 1300) bestond een grote variëteit aan kruiden voor de bierproductie. Rond 1400 deed hop zijn intrede. Hop heeft een ideale combinatie van bittere/aromatische smaakstoffen en natuurlijke stoffen voor conservering van het bier.

Om bier te kunnen brouwen moest men kapitaalcrachtig zijn. Bier werd vaak in de koelere periode van het jaar gebrouwen om bederf te beperken. Aankoop en opslag van gerst was nodig om het gehele jaar door bier te kunnen leveren aan de klanten. Alleen kapitaalcrachtige families waren in staat om het brouwersambacht op een goede manier uit te oefenen.

In de (late) middeleeuwen en daarna vormde bier een belangrijke bron van inkomsten voor de heren en de steden (gruytrecht en/of accijnzen). Volgens Jos Wassink (in: Het bier in Weert in de zeventiende en achttiende eeuw) bedroeg, tussen 1637 en 1793 het aandeel van de bieraccijnzen, van 19 tot 75% van de totale inkomsten van de binnenburgemeester van de stad Weert.

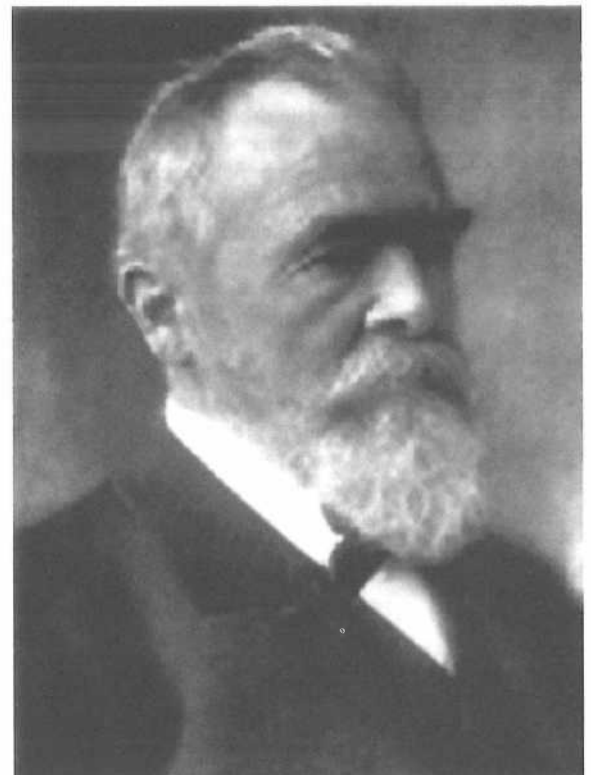
Omdat in de middeleeuwen instrumenten ontbraken om temperatuur te meten en het suikergehalte van het wort (brouwsel van gerst) te bepalen ging brouwen nogal eens een keer mis. Ook trad er nogal eens besmetting op met melkzuur- of azijnzuurbacteriën. Het gevolg was dat het bier verzuurde (azijnzuur-

gisting) en niet te drinken was. In de middeleeuwen was in onze streken het zogenaamde "bier van hoge gisting" algemeen gebruikelijk. De gisting van dit bier vond plaats bij een temperatuur van 15 tot 20°C en duurde ongeveer vier tot zes weken. Bij deze temperaturen konden zuurvormende bacteriën ook goed groeien waardoor het bier nogal eens mislukte. In de ondergrondse grotten nabij de Tsjechische plaats Pilsen bestond traditioneel een andere brouwmethode. Door de lagere temperatuur (beneden 10°C) kwamen heel andere gistcellen tot ontwikkeling en hadden de zuurvormende bacteriën bijna geen kans.

In de late middeleeuwen en de twee eeuwen erna hebben een aantal ontwikkelingen ertoe bijgedragen dat het brouwen van bier veranderde van een ambacht in een industrie:

- De stoommachine (uitgevonden door James Watt in 1769) waardoor handmatig werk en paardenkracht vervangen kon worden.
- De uitvinding van de thermometer en de saccharometer (in 1784 door John Richardson) voor het meten van het suikergehalte van het wort.
- De ontdekking van de werking van gistcellen door Louis Pasteur in 1876. Na deze ontdekking waren de brouwers in staat om een reine cultuur van gistcellen aan het wort toe te voegen, waardoor bederf door andere cellen werd beperkt.
- De misschien wel belangrijkste uitvinding voor de bierbrouwerij was de ontwikkeling van de koelmachine door Carl von Linde in 1876.
- De sterke verbreiding van het lagerbier vanuit grote brouwerijen met koelmachines.

Met de verbreiding van de koelmachines kon het zogenaamde lagerbier op grote schaal het bovengistende bier van vroeger verdringen. Voor lagerbier

Carl von Linde (* 11-6-1842 † 16-11-1934).

waren grote opslagkelders nodig omdat het bier wel 2 tot 3 maanden (bij 0 - 2°C) moest nagisten. De koelmachine (en de stoommachine om deze aan te drijven) en de noodzaak van grote opslagkelders waren de aanzet op het einde van de negentiende eeuw voor de ontwikkeling van industriële brouwerijen vanuit het ambachtelijke bedrijf. Daarbij speelde de veranderende consumptie gewoonten van dranken eveneens een belangrijke rol. De vanuit de koloniën geïmporteerde koffie en thee werden zeer populair. De bierconsumptie daalde, met als dieptepunt 1920 met een niveau van slechts 20 liter per hoofd van de bevolking. Het heeft tot na de Tweede Wereldoorlog geduurd alvorens de consumptie weer ging stijgen (nu ca. 85 liter per persoon).

De opkomst van de industrie en de teruggang van de bierconsumptie, veroorzaakte een sterke concurrentie waardoor het grote aantal kleine, ambachtelijke, brouwerijen niet kon blijven voortbestaan. Veel brouwerijen moesten haar poorten sluiten. De betere brouwerijen verloren door overname haar zelfstandigheid; na enkele jaren volgde vaak alsnog sluiting. De beste brouwerijen bleven door specialisatie voortbestaan.

Volgens Henk Hovens (in: Dommelsch Bier 'n eeuwenoude traditie) bestonden rond 1900 nog 653 bierbrouwerijen in Nederland. Bij de oprichting in 1939 van het Centraal Brouwerij Kantoor (CBK) waren er nog 98 brouwerijen over. Dit zelfde aantal blijkt uit het Brouwersregister van 1937 (Internationales Firmenregister der Brauindustrie 1937). De recente ledenlijst van het CBK laat nog slechts 13 leden zien (waarvan 5 afkomstig uit Limburg).

Inventarisatie van Limburgse brouwerijen ná 1900:

Nr:	Plaats:	Naam brouwerij:	Familienaam:	Regio:	Tot jaar:	Reden: ¹⁾
1	Arcen	De Vriendenkring		N	1949	Ov
2		Arcense Bierbrouwerij		N	1992	Ov
3	Baarlo		Hoefnagels F.H.H.	N	1915	Sl
4			Jansen M.H.	N	1925	Sl
5		Maaszicht		N	1920	Sl
6	Baexem		Canooij	M	1912	Sl
7	Beegden	De Ster		M	1920	Sl
8	Beek	De Roos		Z	1920	Sl
9			Specken-Hennekens	Z	1925	Sl
10	Beesel		Thijssen Wed. P.	M	1900	Sl
11		De Nieuwe Brouwerij		M	1935	Ov
12			Velden Van de	M	1935	Sl
13	Bergen		Aersen Van	N	1900	Sl
14			Haffmans E.	N	1915	Sl
15			Koppers J.	N	1915	Sl
16			Peters F.	N	1910	Sl
17	Biesland	Chambille		Z	1910	Sl
18	Blerick	Het Anker		N	1920	Sl
19		De Concurrent		N	1915	Sl
20		Het Hert		N	1915	Sl
21	Blitterswijk		Seuren J.	N	1900	Sl
22	Broekhuizen	Het Anker		N	1920	Sl
23			Soest-Van Dooremans P.J.	N	1915	Ov
24			Jenniskens	N	1915	Sl
25	Broekhuizervorst	De Oranjeboom		N	1915	Ov
26	Buggenum		Jeuken W.	M	1915	Sl
27	Bunde	Het Hoolhuis		Z	1935	Sl

Dat Limburg een sterke traditie in bier brouwen had blijkt uit het feit dat van de eerdergenoemde 653 Nederlandse brouwerijen er 243 gevestigd waren in Limburg maar ook hier deed de terugval zich sterk voelen. In de eerste 20 jaren van de 20e eeuw waren in Limburg 158 brouwerijen gesloten of overgenomen. Deze teruggang ging in de latere decennia van de twintigste eeuw door.

Limburgse brouwerijen in de 20e eeuw:

Jaar van sluiting/overname:	Noord-Limburg	Midden-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Vóór - 1920	40	64	54	158
1920 - 1940	11	11	28	50
1940 - 1960	8	5	9	22
Ná - 1960	1	3	5	9
<i>Waarvan: Sluiting</i>	45	75	86	206
<i>Overname</i>	15	8	10	33
Nog zelfstandig actief	0	1	3	4
Totaal	60	84	99	243

Voor genealogen is de lijst met Limburgse brouwerijen van belang. De onderstaande lijst is samengesteld uit het eerdergenoemde werk van Henk Hovens. Deze lijst is vergeleken met de website www.cambrinus.nl, een initiatief van een aantal personen (vanaf 1992) om zoveel als mogelijk gegevens van brouwerijen vast te leggen. Soms wijken de jaartallen van overname/sluiting af. In dat geval is het jaartal genoemd door Hovens aangehouden.

28			Speck	Z	1910	Sl
29	Cadier & Keer	Colline De la		Z	1915	Sl
30	Echt	De Lelie		M	1920	Sl
31		Het Hert	Smeijsters	M	1954	Sl
32		Hilaire		M	1900	Sl
33			Ingedaal	M	1913	Sl
34	Eijsden	De Haan	Henquet Gebr.	Z	1959	Ov
35		De Hoop		Z	1925	Sl
36	Ell		Scheijmans H.L.	M	1920	Sl
37	Elsloo	St. Augustinus		Z	1920	Sl
38	Geleen	De Kroon		Z	1935	Sl
39			Hennekens H.H.	Z	1935	Sl
40	Gennep	De Kroon		N	1920	Sl
41		De Tortelduif		N	1922	Ov
42	Grathem		Schreurs S.	M	1920	Sl
43			Sniekers	M	1912	Sl
44			Verlinden J.	M	1915	Sl
45	Grevenbicht	Bichta		Z	1920	Sl
46			Koten J.W.	Z	1915	Sl
47	Grubbenvorst		Bos H.L.	N	1900	Sl
48			Bos-Obers Wed. P.J.	N	1920	Sl
49	Gulpen	Gulpener	Halmans	Z	Actief	
50	Guttecoven		Golstein	Z	1915	Sl
51	Heel	De Oranjeboom		M	1920	Sl
52	Heerlen	De Klomp		Z	1935	Sl
53		De Kroon		Z	1915	Sl
54		Cambrinus		Z	1915	Sl
55			Rouckens J.	Z	1900	Sl
56	Helden-Panningen	De Kroon		M	1920	Sl
57		Volharding	Janssens J.A.	M	1950	Sl
58			Gommans	M	1935	Sl
59	Herten		Corsten	M	1920	Sl
60	Heythuysen	De Heibloem		M	1920	Sl
61		De Zon		M	1935	Sl
62			Smeets J.	M	1915	Sl
63	Hoensbroek		Velden Van der	Z	1933	Ov
64	Horn		Huyben W.	M	1900	Sl
65		Brouwerij Huyben		M	1969	Ov
66			Schreurs Wed. W	M	1920	Sl
67	Horst	Het Groene Woud		N	1930	Sl
68		De Zwaan		N	1935	Sl
69		De Roskam		N	1935	Sl
70		Het Anker		N	1917	Sl
71			Laak Op de	N	1912	Sl
72	Kerkrade	De Kroon	Kockelkorn F.J.	Z	1935	Sl
73		Glückauf		Z	1915	Sl
74		Klein Seminarie Rolduc		Z	1915	Sl
75	Kessel	De Hoop		N	1920	Sl
76	Limbricht		Custers P.G.H.	Z	1915	Sl
77	Linne	De Goede Hoop		M	1920	Sl
78	Lottum	Het Anker		N	1915	Ov
79	Lutterade	De Roskam		Z	1935	Sl
80	Maasbracht		Venne Van de A.	M	1905	Sl
81		Koninklijke Brouwerij	Hermans	M	1935	Sl
82	Maasbree	L'Aurore		N	1935	Ov
83		Het Anker		N	1920	Sl
84			Jansen Neuhuys M.	N	1935	Sl
85	Maasniel		Aubel Van	M	1905	Sl
86		De Leeuw		M	1950	Sl
87		De Valk		M	1950	Sl
88	Maastricht	Stoombrouwerij	Marres Eugène	Z	1946	Sl
89		De Ridder	Besouw Van P.	Z	1982	Ov
90		De Zwarte Ruiter	(of: St. Servatius)	Z	1920	Ov
91		St. Servatius	(was: De Zwarte Ruiter)	Z	1961	Ov
92		't Witte Haantje		Z	1920	Sl

93		De Beer	Z	1920	SI	
94		De Hoop	Z	1921	SI	
95		SBB De Keizer	Bosch N. A.	Z	1970	SI
96		De Leeuw	Z	1920	SI	
97		De Roos	Z	1921	SI	
98		De Valk	Z	1921	SI	
99		Gouden Brandewijnketel	Z	1921	SI	
100		Sanitas	Z	1923	SI	
101			Marres Aug.	Z	1959	Ov
102			Marres Troosters	Z	1933	SI
103			Bollen P.J.	Z	1935	SI
104			Coenegracht	Z	1921	SI
105			Grein	Z	1950	SI
106			Houberechts	Z	1919	SI
107			Hustinx	Z	1920	SI
108			Leenaers A.J.H.	Z	1921	SI
109			Loomans-Marris A.	Z	1916	SI
110		Maas & Jeker	Z	1950	SI	
111			Marris Ceulen	Z	1961	SI
112			Melotte G.H.	Z	1905	SI
113			Prick H.F.	Z	1905	SI
114			Prick-Lijnen H.	Z	1921	SI
115			Rutten J.M.	Z	1920	SI
116			Spee	Z	1905	SI
117			Stallenberg	Z	1912	SI
118			Tellings	Z	1935	SI
119			Timmermans	Z	1918	SI
120			Vermeeren	Z	1935	SI
121		Stichting Bonaventura	Z	1960	SI	
122		Broeders Maria O.O.	Z	1950	SI	
123		Paters Minderbroeders	Z	1920	SI	
124		Stoombrouwerij Ceres	Z	1931	Ov	
125	Mechelen	De Beek	Z	1920	SI	
126	Meerlo	De Doorenboom	N	1935	SI	
127	Meerssen		Zijl Van der V.	Z	1935	SI
128		Stoombrouwerij Marsana	Z	1915	SI	
129	Merkelbeek	Benedictijnen Nursia	Z	1920	SI	
130	Meyel	De Zwaan	M	1935	SI	
131	Mook	Het Anker	N	1935	SI	
132	Munstergeleen		Suijlen-Donners Wed. J.	Z	1915	SI
133	Nederweert	De Pelikaan	Hobus H.H.A.R.	M	1948	SI
134		De Drie Kronen	M	1915	SI	
135		De Hinde	Greijmans J.M.H.	M	1920	SI
136		De Kroon	Walkers G.H.	M	1915	SI
137		De Nijverheid	Coumans P.	M	1920	SI
138		De Vier Linden	Kreijelmans J.	M	1920	SI
139	Neer	Lindeboom BV	Geenen W.	M	Actief	
140		De Lelie	M	1915	SI	
141		Het Anker	M	1935	Ov	
142			Spee	M	1905	SI
143	Neeritter		Meuwissen J.	M	1900	SI
144	Nieuwstadt		Kruijen Gebr.	Z	1915	SI
145			Lumens Wed. P.	Z	1912	SI
146	Nuth		Smeijsters W.	Z	1935	SI
147	Ohé en Laak	Beijnen & Co	Beijnen G	M	1912	SI
148	Oploo	De Eenhoorn	N	1920	SI	
149	Oud Vroenhoven	Chambille	Z	1912	SI	
150	Papenhoven		Vencken	Z	1910	SI
151	Posterholt	De Adelaar	M	1915	SI	
152		De Donk	M	1912	SI	
153		De Pauw	M	1935	SI	
154			Smeets C.	M	1905	SI
155	Reuver	De Leeuw	M	1920	SI	
156		Victoria	M	1921	SI	
157	Roermond	De Lelie	M	1920	SI	

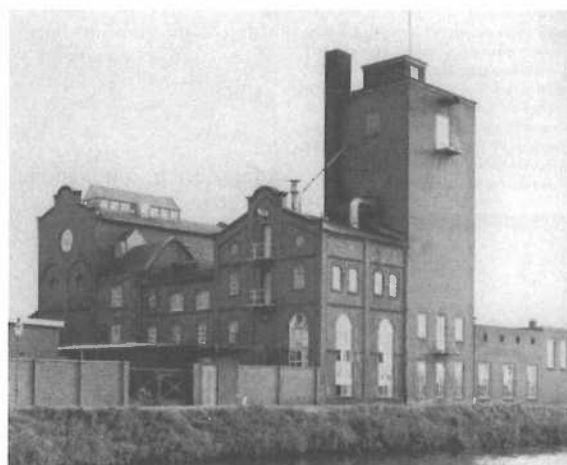
158		De Zwaan	M	1930	SI	
159		Tivoli	M	1920	SI	
160			Rutten X.	M	1900	SI
161			Schmier Ch.	M	1905	SI
162			Timmermans Gebr.	M	1900	SI
163			Volkemer	M	1915	SI
164		Paters Camilianen	M	1915	SI	
165	Roosteren		Cardee	M	1912	SI
166			Claessen	M	1915	SI
167			Smeets F.	M	1905	SI
168	Rothem		Aubel Van	Z	1912	SI
169	Schinnen	Alfa BV	Meens	Z	Actief	
170			Geurts	Z	1920	SI
171			Lintzen H.	Z	1920	SI
172	Schinveld	Cambrinus	Thissen G.	Z	1929	Ov
173	Sevenum	De Gouden Leeuw		N	1920	SI
174		De Heesch	(of: Kronenberger)	N	1952	SI
175		De Roos		N	1920	SI
176			Bosch Van Den	N	1900	SI
177			Vullingsh J.H.L.	N	1952	SI
178	Simpelveld	Meentz & Co		Z	1920	SI
179	Sittard	De Ster		Z	1920	SI
180		Germania		Z	1950	SI
181		St. Rosa		Z	1920	SI
182			Damoiseaux Gebr.	Z	1915	SI
183		Cambrinus		Z	1920	SI
184			Thissen M.	Z	1912	SI
185	Stein	De Fontein	Krux M.	Z	1915	SI
186			Nefkens D.	Z	1900	SI
187	Stevensweert		Sevriens A.	Z	1920	Ov
188	Stramproy	De Kroon	Maes	M	1975	Ov
189			Verstappen	M	1900	Ov
190	Susteren	De Drie Kronen		Z	1915	SI
191			Busch	Z	1914	SI
192	Swalmen	De Zwaan		M	1920	Ov
193			Heijnen A.Q.C.	M	1920	SI
194			Hendrickx P	M	1915	SI
195			Thijssen Wed. H.	M	1920	SI
196	Tegelen	De Gouden Berg		N	1920	SI
197		National		N	1920	SI
198			Marks J.	N	1935	SI
199		Trappistenklooster		N	1950	SI
200	Thorn		Crasborn C.	M	1920	SI
201		De Zwaan		M	1920	Ov
202	Vaals	De Kroon		Z	1915	SI
203		Vaalsershof		Z	1915	SI
204			Heiligers	Z	1910	SI
205	Valkenburg	De Leeuw BV	Vermeer J.	Z	Actief	
206		De Valk		Z	1940	SI
207			Guasco De Gebr.	Z	1900	SI
208	Velden		Lipzig Van J.M.	N	1920	SI
209	Venlo	La Belle Alliance	Wolters	N	1946	Ov
210		Stoombr. Klosterbrau		N	1920	Ov
211		De Hoepel		N	1915	SI
212		De Liefde		N	1915	SI
213		De Staal		N	1915	SI
214			Huenges P.	N	1900	SI
215	Venray	De Peelhaas (De Roos)	Rutten J.	N	1951	Ov
216		De Gouden Leeuw		N	1957	SI
217		De Keizer		N	1920	Ov
218		Het Hert		N	1915	Ov
219		Het Klooster		N	1950	SI
220		Wilhelmina		N	1920	Ov
221	Vlodrop		Rieken	M	1900	SI
222			Storms	M	1900	SI

223		De Ster		M	1915	SI
224			Straussfeld	M	1920	SI
225	Voerendaal		Moulen	Z	1935	SI
226			Willems	Z	1935	SI
227	Wanssum	Limburg		N	1920	SI
228	Weert	De Kroon		M	1915	SI
229		De Nijverheid		M	1920	SI
230		De Ster		M	1915	SI
231		De Valk		M	1915	SI
232		Limburgia		M	1915	SI
233		St. Jan		M	1923	SI
234		Wertha		M	1961	Ov
235			Vogels P.H.	M	1900	SI
236		Paters Franciscanen	(of: Het Slot)	M	1920	SI
237	Well	De Groote Wei		N	1920	SI
238		De Roobeek		N	1915	Ov
239		Het Hert		N	1940	Ov
240	Wessem		Smeets P.	M	1900	SI
241			Vogels C.	M	1915	SI
242	Wittem	Zinselbach		Z	1950	SI
243	Wylre	Brand		Z	1989	Ov

¹⁾ Reden beëindiging; SI = sluiting; Ov = Overname

Al eerder werd genoemd dat 98 brouwerijen lid werden van het CBK. Dit Centraal Brouwerij Kantoor werd op 18 september 1939 (dus 18 dagen na het begin van de Tweede Wereldoorlog) opgericht voor de belangenbehartiging van de Nederlandse brouwerijen. De directe aanleiding van het ontstaan van het CBK was het veiligstellen, gedurende de oorlog, van de grondstoffenvoorziening voor de brouwerijen en het instellen van een distributiesysteem daarvoor. Uit het ledenregister kan herleid worden dat van de 98 leden er 34 afkomstig waren uit Limburg. De leden waren onderverdeeld in grote, middelgrote en kleine brouwerijen, ieder met hun eigen stem in de besluitvorming. Door deze samenwerking in het CBK kon het merendeel van de brouwerijen de oorlog overleven ondanks de zéér beperkte beschikbaarheid van brouwergerst.

Wertha Brouwerij Weert (gesloten 1969).

Limburgse brouwerijen in 1939:

Plaats	Naam Brouwerij	Straat	Groep
1	Arcen	De Vriendenkring	B
2	Echt	Het Hert (Smeijsters)	B
3	Eijsden	De Haan	C
4	Gulpen	Gulpener	B
5	Helden Panningen	Volharding (Janssen P.L.)	C
6	Horn	De Kroon (Huyben)	B
7	Houthem	De Leeuw	B
8	Maasniel	De Leeuw	C
9	Maasniel	De Valk (Wed. J. Gerards)	C
10	Maastricht	Broeders Maria O.O.	C
11		De Ridder (Van Aubel)	B
12		Eugène Marris	C
13		Grein Th.	C
14		Maas & Jeker	C
15		Marres Ceulen Edm.	C
16		St. Servatius	C
17		Stichting Bonaventura	C
18	Maastricht (Wijck)	De Keizer (Bosch N.A.)	C
19	Meersen	De Keizer (Van Aubel L.H.)	C

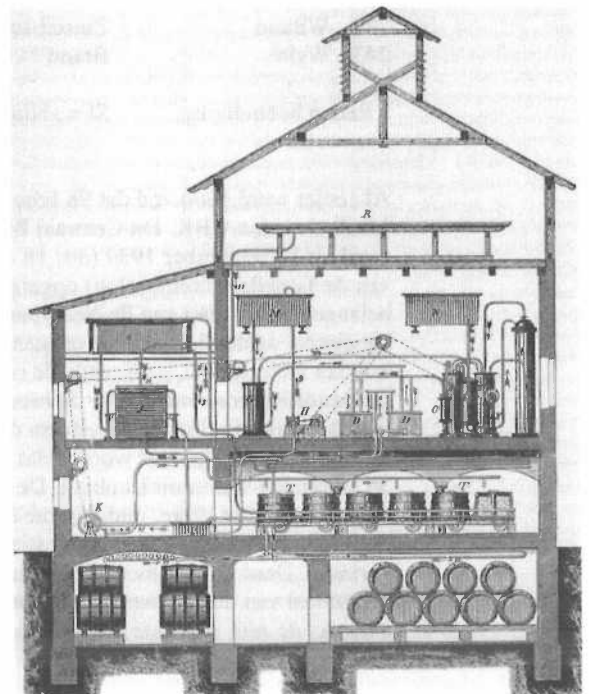
20	Nederweert	De Pelikaan (Hobus H.H.A.R.)	Kerkstraat A17	C
21	Neer	Lindeboom BV (Geenen W.)	Engelmanstraat 157	C
22	Schinnen	Alfa BV (Meens H.H.J.)	D5	C
23	Sevenum	De Heesch (Vullings)	F4	C
24	Sittard	Germania (Arnoldts A)	Rijksweg Zuid	C
25	Stramproy	De Kroon (Maes M.)	No 105	C
26	Tegelen	Trappistenklooster (Laar Van de E.)	Helingsheide 1	C
27	Valkenburg	De Valk (Theunissen P.J.H.)	Kerkstraat	C
28	Venlo	La Belle Alliance (Wolters L.A.)	Lomstraat	B
29	Venray	De Gouden Leeuw (Janssen-Krijns M.)	Leeuwstraat 2	C
30		De Peelhaas (De Roos) (Rutten P.J.)	Eindstraat 25	C
31		Het Klooster (Hoeven Van de L.J.M.)	Leunscheweg 1	C
32	Weert	Minderbroederklooster (Dirix H.)	Biest 15	*
33		Wertha	Molenpoort 26	B
34	Wittem	Zinselbach (Jacobs B.)	Wijk A 318	C
35	Wylre	De Kroon (Brand)	Dorpstraat A58	B

A= 25 stemmen B= 10 stemmen C= 1 stem *= Geen lid in 1939, wel in brouwerijregister 1937

Zoals in tabel 1 al werd aangegeven zette de tendens van sluiting en overname van brouwerijen zich ná de Tweede Wereldoorlog zich voort. Een beperkt aantal industriële brouwerijen van Limburg werden opgenomen in internationale brouwerijconcerns of konden als gespecialiseerd bedrijf hun plaats in de markt behouden. Nog vier Limburgse brouwerijen (uit de lijst van 234 van het jaar 1900) zijn nu nog zelfstandig actief.

Literatuur:

1. Ceres-Verlag Zürich, Internationales Firmenregister der Brauindustrie (1937).
2. Karl Hennies & Robert Spanner, Die Brauerei im Bild, 5e editie (1964).
3. A. Hallema & J. A. Emmens, Het bier en zijn brouwers, de geschiedenis van onze oudste volksdrank (1968).
4. Hans Schippers, Het nieuwe bier (1992).
5. Jos F. A. Wassink, Het bier in Weert in de 17e en 18e eeuw, Jaarboek Weert (1993).
6. CBK, Bier Wetenswaardigheden (1997).
7. Theo de Weert cs, De leefwereld van Palm Rodenbach, (2002).
8. Henk Hovens, Dommelsch Bier `n eeuwenoude traditie (2004).

Dwarsdoorsnede van een brouwerij met koelinstallatie eind 19e eeuw.

PIET VAN HOOF

Parenteel van Theodor Huyben, stamvader van het Hornse brouwers- geslacht Huyben

Inleiding

Deze publicatie maakt deel uit van een reeks binnen het door de Sectie Genealogie opgezette project 'Brouwers, brouwerijen en stokerijen'. Het doel van dit project was samenwerking te stimuleren tussen genealogen (zoals de leden van de Sectie Genealogie van het LGOG) en onderzoekers van de plaatselijke en

regionale geschiedenis. Bij dit project ontstond samenwerking met de faculteit cultuurwetenschappen van Universiteit Maastricht (prof. dr. E. Homburg) en werd gekozen voor een nog niet bewerkt archief van brouwerij Huyben (= bierbrouwerij De Kroon) te Horn. Tijdens het onderzoek kwam de vraag naar voren hoe het familieverband tussen de diverse aandeelhouders in elkaar zat, in hoeverre alle directe

familieleden aandelen hadden en uiteindelijk zelfs of wel alle aandeelhouders familieleden waren. Deze vraagtekens waren voor Ruud Geven, als onderzoeker van de brouwerij, aanleiding om aan het bestuur van de Sectie Genealogie te vragen of de samenhang van de familie wellicht al bekend en/of gepubliceerd was. Met het namenlijstje van aandeelhouders ging de secretaris van onze Sectie aan het werk. Hij ontdekte tijdens zijn onderzoek dat ook de voorouders van de oprichter van Bierbrouwerij De Kroon al bier brouwden. Daarmee was het idee geboren zich niet te beperken tot de oprichter van De Kroon (Theodorus Huyben, 1832-1889) en zijn nageslacht maar uit te gaan van de stamvader van het hele brouwersgeslacht Huyben, twee generaties eerder: Theodor Huyben (1766-1830).

Met de gelijktijdige publicatie van dit artikel en het artikel van de hand van Ruud Geven wordt aangetoond hoe geschiedenis en genealogie hand in hand kunnen gaan. In feite dus precies datgene wat de Sectie Genealogie beoogde bij de opzet van het al genoemde project.

Van alle gegevens zijn de respectievelijke (directe en eventueel indirecte) bronnen vastgelegd in het gegevensbestand. Hierdoor is van alle gegevens na te gaan hoe betrouwbaar zij (afgezien van de lees- en typfouten van de samensteller) zijn. Over de mate van betrouwbaarheid van bepaalde gegevens is uiteraard overleg met de samensteller mogelijk.

Er ontbreken nog genealogische details, die in normale genealogische publicaties eigenlijk dienen te zijn uitgezocht; hier is dat nagelaten daar zij niet feitelijk bijdragen aan de functie van deze details in relatie tot het brouwersgeslacht en het doel van deze publicatie. Ook is er (uiteindelijk toch) niet voor gekozen nog één generatie eerder te beginnen, daar toen nog niet het brouwersgeslacht begonnen was. Dit ondanks het feit dat door deze keuze de familierelatie met aandeelhouder Oijen slechts in de epilogo van dit artikel kon worden toegevoegd.

In dit artikel zijn de familienamen gestandaardiseerd, maar gevolgd door een opsomming van de daarvan afwijkende spellingen waaronder de diverse familieleden (ook) in bronnen voorkwamen. Verder heeft de samensteller er voor gekozen, slechts die vermeldingen samen te voegen, waarbij in de betreffende bronnen de naam van de persoon hetzelfde was weergegeven. Ook is er voor gekozen om alle doopgetuigen op te nemen. Dit is o.a. gedaan omdat het vroeger gebruikelijk was, naast familieleden, ook zakelijke relaties te laten optreden als doopgetuige. In hoeverre dat bij deze familie toepassing heeft gevonden is nog niet onderzocht. Als samensteller van dit artikel hoop ik dat U deze wijze van weergeven kunt appreciëren ondanks de wat minder prettige leesbaarheid.

Opgemerkt dient te worden dat overal waar in dit artikel een familierelatie is genoemd ('vader', 'overleden moeder', 'echtgenoot', e.d.) deze familierelatie als zodanig in de bron is vermeld en dus (mede) de bewijskracht vormt voor de door de onderzoeker

aangebrachte relaties tussen de personen. Ook deze keuze mag dan wel de leesbaarheid van het artikel verminderen, maar verschaft de lezer de feitelijke onderbouwing van de weergegeven relaties.

Generatie I

(van 1766 tot 1830)

I: Theodor Huyben ook genaamd Theodorus Huyben, Theodorus Houben, Theodorus Huijben, Theodor Huyben Sr, Theodoor Huijben en Theodor Huijben, zoon van Gilis Huyben en Maria Elisabeth Engels, (rk) gedoopt te Neer op vrijdag 14 februari 1766 (doopgetuigen waren Joannes Houben en Gertrudis Smolders), van beroep bierbrouwer wonend te Horn (op het Eijnd), overleden te Horn op woensdag 17 februari 1830 11:00 uur (echtgenote was Sophia Geenen; overleden ouders waren Gilis Huijben en Maria Elisabeth Engels). Theodor werd 64 jaar.

Theodorus Huyben is vermeld in de Maas- en Roerbode dd. 14-9-1963 en in het boek '150 jaar Huyben bier. 1813-1963'. Theodorus Huyben, van beroep leerlooier, zadelmaker en cafehouder, evenals zijn vrouw afkomstig uit Neer, maar intussen wonend te Horn aan de latere Rijksweg, begon daar in 1813 met zijn bierbrouwerij. Theodoor Huijben, wonend te Horn, was in mei 1814 vermeld als te zijn geboren te Neer in 1766 en met als beroep zadelmaker. Theodorus Huijben, van beroep zadelaar en wonend te Horn, was in december 1825 in de Staat van Bevolking der Gemeente Horn vermeld als nr. 523 en gezinshoofd.

Theodor trouwt (rk) te Neer op donderdag 8 juli 1790 (huwelijksgetuigen waren Maria Geenen, Eleonora Geenen en Mathias Houben; vader van de bruid was Leonardus Geenen; moeder van de bruid was Maria aen de Boom; moeder van de bruidegom was Elisabetha Engels; vader van de bruidegom was Aegidius Houben) op 24-jarige leeftijd met de 23-jarige Sophia Geenen, dochter van Leonardus Geenen en Maria aan den Boom. Sophia (rk) gedoopt te Neer op dinsdag 12 mei 1767 (doopgetuigen waren Joanna Aquarius en Herman Geenen; moeder en echtgenote was Maria aen de Boom; vader en echtgenoot was Leonard Geenen), van beroep akkervrouw wonend te Horn (op het Eijnd), overleden te Horn op donderdag 7 juli 1836 05:00 uur (overleden echtgenoot was Theodorus Huijben; overleden ouders waren Leonardus Geenen en Maria aan den Boom). Sophia werd 69 jaar.

Sophia Geenen, van beroep huisvrouw en wonend te Horn, was in december 1825 in de Staat van Bevolking der Gemeente Horn vermeld als nr. 524 en vrouw van het gezinshoofd.

Van Theodor en Sophia zijn vier kinderen bekend:

1. **Marie Elisabeth Huyben** is geboren te Horn, (rk) gedoopt te Horn op maandag 6 juni 1791 (doopgetuigen waren Joanna van Tongeren en Aegidius Huijben; moeder was Sophia Geenen; vader was Theodorus Huijben), zie II-A.

2. **Mathias Huyben** ook genaamd Mathieu Huijben en Mathis Huijben (rk) gedoopt te Horn op dinsdag 26 februari 1793 (doopgetuige was Joanna Gertrudis Huijben; moeder was Sophia Geenen; vader was Theodorus Huyben; doopgetuige (vervangend) was Mathias op 't Roodt; doopgetuige (vervangen) was Leonardus Geenen), van beroep landbouwer, is ongehuwd overleden te Horn op dinsdag 22 juni 1824 02:00 uur (moeder was Sophia Geenen; vader was Theodor Huijben). Mathias werd 31 jaar.
3. **Jan Huyben** (rk) gedoopt te Horn op vrijdag 19 juni 1795 (doopgetuigen waren Joannes Huijben en Anna Geenen; moeder en echtgenote was Sophia Geenen; vader en echtgenoot was Theodorus Huijben), zie II-B.
4. **Wilhelmus Huyben** ook genaamd Guillaume Huijben en Wilhelmus Huijben is geboren te Horn rond 1799, wonend te Horn, overleden te Horn op maandag 20 januari 1823 09:00 uur (moeder was Sophia Geenen; vader was Theodor Huijben). Wilhelmus werd ongeveer 24 jaar.

Generatie II (van 1791 tot 1867)

II-A: Marie Elisabeth Huyben ook genaamd Maria Elisabeth Huijben, Elisabeth Huijben, Marie Elisabeth Huijben, Elisabeth Marie Huyben, Marie Elizabeth Huijben en Elisabeth Huyben, dochter van (I), is geboren te Horn, (rk) gedoopt te Horn op maandag 6 juni 1791 (doopgetuigen waren Joanna van Tongeren en Aegidius Huijben; moeder was Sophia Geenen; vader was Theodorus Huijben), wonend te Horn, overleden te Horn op vrijdag 18 januari 1867 04:00 uur (overleden echtgenoten waren Hermanus Geenen en Peter Tosquinée; moeder was Sophia Geenen; vader was Theodoor Huijben). Marie Elisabeth werd 75 jaar.

Elisabeth Huijben, wonend te Horn, was in december 1825 in de Staat van Bevolking der Gemeente Horn vermeld als weduwe Geenen, inwonend bij haar ouders. Na haar tweede huwelijk woonde zij weer zelfstandig.

Marie Elisabeth trouwt (1) (bs) te Horn op vrijdag 5 januari 1816 (vader van de bruid was Theodor Huijben; moeder van de bruid was Sophia Geenen; moeder van de bruidegom was Petronelle Timmermans; vader van de bruidegom was Herman Geenen) op 24-jarige leeftijd met de 32-jarige Hermanus Antonius Geenen ook genaamd Herman Anthoin Geenen en Hermanus Geenen, zoon van Herman Geenen en Petronelle Timmermans. Hermanus Antonius is geboren te Horn, (rk) gedoopt te Horn op donderdag 6 maart 1783 (doopgetuigen waren Casparus Pluijmen en Gertrudis Timmermans; moeder was Petronella Timmermans), van beroep hoefsmid wonend te Horn, overleden te Horn op vrijdag 16 april 1819 18:00 uur (aangever overlijden was Jean Keuyven; getuige aangifte overlijden was Jean Keuyven; echtgenote was Elisabeth Marie Huyben; moeder was Petronelle Timmermans; overleden ouder

was Herman Geenen). Hermanus Antonius werd 36 jaar.

Van Hermanus Antonius en Marie Elisabeth zijn twee kinderen bekend:

1. **Maria Gertrudis Geenen** is geboren te Horn op zaterdag 10 augustus 1816 (getuigen aangifte geboorte waren Leonard Timmermans en Guillaume Gisbers; moeder was Marie Elisabeth Huijben; vader en aangever geboorte was Herman Anthoin Geenen), zie III-A.
2. **Hermanus Geenen** ook genaamd Herman Hubert Geenen is geboren te Horn op maandag 22 maart 1819 14:00 uur (getuigen aangifte geboorte waren Theodor Huijben (zie I) en Godfroid van Gennep; moeder was Marie Elisabeth Huijben; vader en aangever geboorte was Herman Anthoin Geenen).

Hermanus Geenen was in december 1825 met zijn moeder inwonend bij het gezin van haar vader.

Marie Elisabeth trouwt (2) (bs) te Horn op maandag 2 september 1833 (huwelijksgetuigen waren Jan Leurs, Mattis Timmermans, Jan Hendrik Wackers en Paulus Kessels; overleden echtgenoot van de bruid was Hermanus Antonius Geenen; moeder van de bruid was Sophia Geenen; overleden vader van de bruid was Theodorus Huijben; overleden moeder van de bruidegom was Mechtildus Hoekx; overleden vader van de bruidegom was Mattis Tosquinet) op 42-jarige leeftijd met de 39-jarige Peter Tosquinet ook genaamd Peter Tosquine, Peter Tosquinee en Peter Tosquinée, zoon van Mattis Tosquinet en Mechtildis Hoekx. Peter is geboren te Horn op maandag 14 oktober 1793, wonend te Horn, overleden te Horn op zaterdag 21 april 1855 05:00 uur (echtgenote was Elisabeth Huijben; overleden ouders waren Mathis Tosquinee en Mechtilda Hoex). Peter werd 61 jaar.

Peter Tosquine woonde in 1850 op het adres Dorpstraat 71 te Horn, met zijn eigen gezin en het daarbij inwonend gezin van zijn stiefdochter Gertrudis Geenen een huishouden van 9 zielen vormend.

Van Peter en Marie Elisabeth is een kind bekend:

3. **Sophia Hubertina Tosquinet** ook genaamd Sophia Hubertina Tosquine is geboren te Horn op maandag 18 september 1837 11:00 uur (getuigen aangifte geboorte waren Mattis Timmermans en Hermanus Strous; moeder en echtgenote was Marie Elisabeth Huijben; vader en aangever geboorte was Peter Tosquine).

II-B: Jan Huyben ook genaamd Joannes Huijben, Jean Huijben, Jan Huijben en Heer Huijben, zoon van (I), (rk) gedoopt te Horn op vrijdag 19 juni 1795 (doopgetuigen waren Joannes Huijben en Anna Geenen; moeder en echtgenote was Sophia Geenen; vader en echtgenoot was Theodorus Huijben), van beroep bierbrouwer wonend te Horn (Nieuwen weg), overleden te Horn op dinsdag 9 april 1844 (aangever overlijden was Peter Tosquine; getuige aangifte over-

lijden was Jan Matthijs Peters; echtgenote was Maria Catharina Verheggen; overleden echtgenote was Maria van den Wijer; overleden ouders waren Theodoor Huijben en Sophia Geenen). Jan werd 48 jaar.

Jan Huyben is vermeld in de Maas- en Roerbode dd. 14-9-1963 en in het boek '150 jaar Huyben bier. 1813-1963'. Jan Huijben, van beroep brouwer en wonend te Horn, was in december 1825 inwonend in het ouderlijk gezin. Alhoewel Jan's vader bij diens overlijden in 1830 nog vermeld werd als bierbrouwer en wonend te Horn, werd Jan in de boeken 'Horne - Horn - Häör' en 'De Gemeente Horn 1800-1990' aangeduid als in 1826 de enige inwoner van Horn met het beroep brouwer; daarbij is er waarschijnlijk van uitgegaan dat Jan's vader het zadelmaken als hoofdberoep uitoefende. Op 14-10-1826 vergaderde de gemeenteraad van Horn in de Raadkamer ten huize van de schepen Jan Huyben; dit huis was de in 1990 nog bestaande boerderij aan de Rijksweg waar brouwerij Huijben is gestart en waar tenminste van 1826-1840 de Raadkamer gevestigd was. Jan is van 1824-1844 vermeld als wethouder van de Gemeente Horn. Op 17-4-1838 had in datzelfde huis de publieke aanbesteding plaats voor het bouwen van een nieuwe kerk te Horn. Jan is op 10-12-1839 in het 'Plaatselijk Reglement voor den Dienst der nachtwacht binnen de Gemeente Horn' vermeld als 'Opper Commandant van de Geheele wacht' en als zodanig vrij van de dienst der nacht.

Jan trouwt (1) (bs) te Horn op zaterdag 29 oktober 1831 (huwelijksgetuige was Peter van den Wijer; overleden vader van de bruid was Mathijs van den Wijer; overleden moeder van de bruid was Margareta Evers; moeder van de bruidegom was Sophia Geenen; overleden vader van de bruidegom was Theodorus Huijben) op 36-jarige leeftijd met de 21-jarige Maria van den Wijer ook genaamd Maria van de Wijer en Maria van den Weijer, dochter van Mathijs van den Wijer en Margareta Evers. Maria is geboren te Haelen op maandag 17 september 1810, van beroep huishoudster wonend te Horn (op het Eijnd), overleden te Horn op maandag 4 maart 1833 13:00 uur (echtgenoot was Jan Huijben; overleden ouders waren Matthijs van den Wijer en Margareta Evers). Maria werd 22 jaar.

Van Jan en Maria is een kind bekend:

1. **Theodorus Huyben** is geboren te Horn op dinsdag 7 augustus 1832 11:00 uur (moeder en echtgenote was Maria van den Wijer; vader en aangever geboorte was Jan Huijben), zie III-B.

Jan trouwt (2) (bs) te Beegden op vrijdag 18 november 1836 (overleden echtgenote van de bruidegom was Maria van de Wijer; vader van de bruid was Wijnandus Verheggen; moeder van de bruid was Catharina Theven; overleden moeder van de bruidegom was Sophia Geenen; overleden vader van de bruidegom was Theodorus Huijben) op 41-jarige leeftijd met de 31-jarige Maria Catharina Verheggen ook genaamd weduwe Jan Huijben, dochter van Wijnandus Verheggen en Catharina Theven. Maria Catharina is geboren te Beegden op maandag 25 maart 1805, overleden te Horn op zaterdag 29 december 1877. Maria Catharina werd 72 jaar.

De weduwe Jan Huijben woonde in 1849, met haar gezin van 10 zielen te Horn op het adres aangeduid als Eind 10; dit woonadres van Maria Catharina Verheggen en haar gezin werd in 1862 aangeduid als Eind 124 en later als Dorp 78.

Van Jan en Maria Catharina zijn vier kinderen bekend:

2. **Sophia Hubertina Huyben** is geboren te Horn op maandag 11 september 1837 15:00 uur (moeder en echtgenote was Maria Catharina Verheggen; vader en aangever geboorte was Joannes Huijben), zie III-C.
3. **Maria Anna Catharina Huyben** ook genaamd Maria Anna Catharina Huijben is geboren te Horn op vrijdag 2 augustus 1839 06:00 uur (moeder en echtgenote was Maria Catharina Verheggen; vader en aangever geboorte was Jan Huijben), van beroep landbouwster te Horn, is ongehuwd overleden te Horn op woensdag 11 december 1918 14:30 uur (aangever overlijden was Louis Huyben (zie III-B.5); getuige aangifte overlijden was Gerard Oyen; overleden ouders waren Jan Huijben en Maria Catharina Verheggen). Maria Anna Catharina werd 79 jaar.

De ongehuwde Maria Anna Catharina Huijben woonde te Horn, tot het overlijden van haar moeder (in 1877) in het ouderlijk gezin, vervolgens inwonend bij haar ongehuwde broer en bierbrouwer Wilhelmus Marie Wijnandus, vanaf diens overlijden (in 1897) als hoofd van het gezin (op het adres C4) bestaande uit haarzelf, haar ongehuwde zus Johanna (die in 1902 kwam te overlijden) en vanaf 4-8-1899 haar tantezeggende nicht Josephina Richarda Johanna Hubertina Verheggen.

4. **Wilhelmus Wijnandus Aloysius Huyben** ook genaamd Wilhelmus Huyben, Wilhelmus Wijnandus Aloysius Huijben, Willem Wijnand Aloysius Huijben, Willem Huijben, Wilhelmus Marie Wijnandus Huijben, Willem Huyben en Wilhelmus Huijben is geboren te Horn op zaterdag 12 juni 1841 20:00 uur (moeder en echtgenote was Maria Catharina Verheggen; vader en aangever geboorte was Jan Huijben), van beroep bierbrouwer wonend te Horn, overleden te Horn op zaterdag 23 januari 1897 23:00 uur (aangever overlijden was Theodoor Huijben (zie IV-A); getuige aangifte overlijden was Louis Huijben (zie III-B.5); overleden ouders waren Jan Huijben en Maria Catharina Verheggen). Wilhelmus Wijnandus Aloysius werd 55 jaar.

Wilhelmus Huyben is vermeld in de Maas- en Roerbode dd. 14-9-1963 en in het boek '150 jaar Huyben bier. 1813-1963'. Willem Wijnand Aloysius Huijben verliet op 2-2-1852 het ouderlijk huis, vertrok naar Ottersum en keerde op 18-6-1853 van daar uit terug in het ouderlijk huis. Wilhelmus Huyben werd vanaf 1863 vermeld als bierbrouwer. De ongehuwde Wilhelmus Marie Wijnandus Huijben werd na het overlijden van zijn moeder (in 1877) hoofd van het gezin bestaande uit hemzelf en zijn zussen Maria Anna Catharina en Johanna

wonend op het adres Nieuweweg 14, later aangeduid als C4. Willem Huyben was van 1889-1897 gemeenteraadslid van de Gemeente Horn.

5. **Johanna Huyben** ook genaamd Johanna Huijben is geboren te Horn op zaterdag 6 mei 1843 14:00 uur (moeder en echtgenote was Maria Catharina Verheggen; vader en aangever geboorte was Jan Huijben), wonend te Horn, overleden te Horn op woensdag 19 maart 1902 22:30 uur (aangever overlijden was Theodoor Huijben (zie IV-A); getuige aangifte overlijden was Louis Huijben (zie III-B.5); overleden ouders waren Jan Huijben en Maria Catharina Verheggen). Johanna werd 58 jaar.

De ongehuwde Johanna Huijben woonde te Horn, tot het overlijden van haar moeder (in 1877) in het ouderlijk gezin, vervolgens inwonend bij haar ongehuwde broer en bierbrouwer Wilhelmus Marie Wijnandus en vanaf diens overlijden (in 1897) bij haar ongehuwde zus Maria Anna Catharina.

Generatie III (van 1816 tot 1918)

III-A: Maria Gertrudis Geenen ook genaamd Marie Gertrude Geenen, Gertrudis Geenen, Maria Gertruydis Geenen en Maria Gertruidis Geenen, dochter van (II-A), is geboren te Horn op zaterdag 10 augustus 1816 (getuigen aangifte geboorte waren Leonard Timmermans en Guillaume Gisbers; moeder was Marie Elisabeth Huijben; vader en aangever geboorte was Herman Anthoin Geenen), wonend te Horn (in het Dorp), overleden te Horn op dinsdag 10 augustus 1852 01:00 uur (aangever overlijden was Casper Timmermans; getuige aangifte overlijden was Jan Kaelen; echtgenoot was Jan Mathis Peeters; moeder was Elisabeth Huyben; overleden ouder was Hermanus Geenen). Maria Gertrudis werd 36 jaar. Maria Gertrudis trouwt (bs) te Horn op maandag 29 mei 1843 (vader van de bruid was Hermanus Geenen; moeder van de bruid was Marie Elizabet Huijben; moeder van de bruidegom was Petronella Timmermans; vader van de bruidegom was Willem Peters) op 26-jarige leeftijd met de 29-jarige Jan Matthijs Peters ook genaamd Jan Mattis Peters, Jan Mathis Peeters, Jan Mathias Peters en Jan Mathis Peters, zoon van Willem Peters en Petronella Timmermans. Jan Matthijs is geboren te Horn op zondag 17 oktober 1813. Jan Matthijs was later gehuwd (2) met Maria Elisabeth Sebilla Nouwen.

Van Jan Matthijs en Maria Gertrudis zijn vier kinderen bekend:

1. **Herman Hubert Peters** is geboren te Horn op maandag 8 april 1844 18:00 uur (in het Dorp) (getuigen aangifte geboorte waren Jan Evers en Peter van Geneygen; moeder en echtgenote was Maria Gertrudis Geenen; vader en aangever geboorte was Jan Matthijs Peters).
2. **Pieter Herman Peters** is geboren te Horn op

vrijdag 12 september 1845 04:00 uur (in het Dorp) (getuigen aangifte geboorte waren Jan Creemers en Jan Kaelen; moeder en echtgenote was Maria Gertrudis Geenen; vader en aangever geboorte was Jan Matthijs Peters).

3. **Jan Matthijs Hubert Peters** is geboren te Horn op maandag 17 januari 1848 22:00 uur (in het Dorp) (getuigen aangifte geboorte waren Jakob Hammes en Jan Ernst de Visser; moeder en echtgenote was Maria Gertrudis Geenen; vader en aangever geboorte was Jan Matthijs Peters).

4. **Theodoor Frans Peters** is geboren te Horn op zondag 22 september 1850 03:00 uur (in het Dorp) (getuigen aangifte geboorte waren Caspar Timmermans en Jan Ernst de Visser; moeder en echtgenote was Maria Gertrudis Geenen; vader en aangever geboorte was Jan Matthijs Peters).

III-B: Theodorus Huyben ook genaamd Theodorus Huijben, Theodoor Huijben, Theodor Huyben, Theodoor Huyben Jr en Theodoor Huyben, zoon van (II-B), is geboren te Horn op dinsdag 7 augustus 1832 11:00 uur (moeder en echtgenote was Maria van den Wijer; vader en aangever geboorte was Jan Huijben), van beroep bierbrouwer wonend te Horn, overleden te Horn op dinsdag 19 maart 1889 00:30 uur (aangever overlijden was Wilhelmus Huijben (zie II-B.4); echtgenote was Joanna Catharina Cuijpers; overleden ouders waren Jan Huijben en Maria van den Weijer). Theodorus werd 56 jaar.

Theodorus Huyben is vermeld in de Maas- en Roerbode dd. 14-9-1963 en in het boek '150 jaar Huyben bier. 1813-1963'. Theodor Huyben, van

Portret van Theodorus Huyben (1832-1889), oprichter van bierbrouwerij De Kroon.

beroep bierbrouwer en koster, was van 1858-1876 wethouder en van 1876-1889 burgemeester en gemeentesecretaris van de gemeente Horn. Theodor woonde tot zijn huwelijk (in 1863) in het ouderlijk huis (bij zijn stiefmoeder). Theodoor Huijben werd vanaf 1858 aangeduid als bierbrouwer en koster. Theodorus Huijben, wonend te Horn in de Dorpstraat, begon in 1863 in de oude Kapelanie met zijn brouwerij aan de Dorpstraat, daar waar in 2005 de in dit artikel opgenomen foto werd gemaakt van het restant van het brouwerijcomplex, maar intussen functionerend als groothandel voor de horeca. Zijn woonhuis in Horn had als adressering Dorp 70a (in 1864), Dorp G10 (in 1880) en later B34. Toen in 1960 in Horn straten werden vernoemd naar alle oud-burgemeesters van Horn, moest Theodorus één straat delen met zijn zoon Theodorus.

Theodorus trouwt (bs) te Linne op vrijdag 15 mei 1863 (huwelijksgetuigen waren Joannes Cuijpers, Frans Cuijpers en Robert Evers; vader van de bruid was Joannes Cuijpers; moeder van de bruid was Joanna Nijskens; overleden moeder van de bruidegom was Maria van den Wijer; overleden vader van de bruidegom was Jan Huijben) op 30-jarige leeftijd met de 27-jarige Joanna Catharina Cuijpers ook genaamd Joanna Catharina Cuypers, Joanna Cuijpers, Anna Catharina Cuijpers, Anna Cuijpers en Joanna Cuypers, dochter van Joannes Cuijpers en Joanna Nijskens. Joanna Catharina is geboren te Born (Lmb) op vrijdag 5 juni 1835 21:00 uur (getuigen aangifte geboorte waren Herman Dohmen en Martin Peters; moeder en echtgenote was Joanna Nijskens; vader en aangever geboorte was Joan Cuijpers), van beroep bierbrouwster wonend te Horn, overleden te Horn op zaterdag 27 februari 1897 08:00 uur (aangever overlijden was Theodoor Huijben (zie IV-A); getuige aangifte overlijden was Louis Huijben (zie III-B.5); overleden echtgenoot was Theodorus Huijben; overleden ouders waren Joannes Cuijpers en Joanna Nijskens). Joanna Catharina werd 61 jaar.

Joanna Catharina Cuypers heeft na het overlijden van haar man (in 1889) de brouwerij voortgezet en is dus ook vermeld in het boek '150 jaar Huyben bier. 1813-1963'.

Van Theodorus en Joanna Catharina zijn negen kinderen bekend:

1. **Jan Frans Hubert Huyben** ook genaamd Jan Frans Hubert Huijben is geboren te Horn op woensdag 24 februari 1864 20:00 uur (moeder en echtgenote was Anna Catharina Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben, wonend te Horn, overleden te Horn op zondag 9 januari 1887 13:30 uur (aangever overlijden was Theodorus Huijben (zie III-B); moeder en echtgenote was Anna Cuijpers). Jan Frans Hubert werd 22 jaar.

Jan Frans Hubert Huijben verliet op 7-9-1878 de ouderlijke woning om naar 's-Hertogenbosch te vertrekken en kwam op 1-1-1887 vanuit Boxmeer terug in het ouderlijk huis, waar hij slechts 8 dagen later overleed.

Portret van Joanna Catharina Cuijpers (1835-1897), echtgenote van de oprichter van bierbrouwerij De Kroon.

2. **Anna Maria Hubertina Huyben** ook genaamd Aldegonda Maria Henriëtte Huijben, Anna Maria Hubertina Huijben en Aldegonda Marie Henriette Huyben is geboren te Horn op woensdag 14 juni 1865 17:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben, te Horn, is ongehuwd overleden te Horn op zondag 30 oktober 1938 18:00 uur (aangever overlijden was Louis Mathieu Hubert Huijben (zie III-B.5); overleden ouders waren Theodoor Huijben en Joanna Cuijpers). Anna Maria Hubertina werd 73 jaar.

Anna Maria Hubertina Huijben heeft tot de dood van haar moeder (in 1899) in het ouderlijk gezin gewoond, bleef vervolgens wonen bij haar (nog ongehuwde) broer Theodoor Jan Hubert en na diens huwelijk (in 1903) bij haar ongehuwde broer Louis. Anna Maria liet rond 1936, samen met haar broer Louis, een woonhuis slopen en zij verkochten het vrijkomende perceel voor f 1,00 aan de Gemeente Horn ter verwezenlijking van de nieuwe dorpskern. Aldegonda Marie Henriette Huyben was in 1938 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon.

3. **Theodoor Jan Hubert Huyben** is geboren te Horn op zaterdag 20 oktober 1866 07:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), zie IV-A.

4. **Sophia Francisca Huyben** is geboren te Horn op maandag 17 februari 1868 09:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), zie IV-B.

5. **Louis Mathieu Hubert Huyben (Louis)** ook genaamd Mathieu Louis Hubert Huijben, Louis Mathieu Hubert Huijben, Louis Huijben en Louis Huyben is geboren te Horn op woensdag 1 september 1869 05:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), is ongehuwd overleden op zaterdag 24 november 1956. Louis Mathieu Hubert (Louis) werd 87 jaar.

Louis Mathieu Hubert Huyben is vermeld in de Maas- en Roerbode dd. 14-9-1963 en in het boek '150 jaar Huyben bier. 1813-1963'. Louis Mathieu Hubert Huijben verliet het ouderlijk huis bij zijn vertrek op 23-9-1884 naar 's-Hertogenbosch en keerde van daar uit terug op 10-7-1889 (bijna 4 maanden na het overlijden van zijn vader). De ongehuwde in het ouderlijk gezin wonende Mathieu Louis Hubert Huijben bleef na het overlijden van zijn moeder (in 1897) inwonen bij zijn (nog ongehuwde) broer Theodoor Jan Hubert en nam na diens huwelijk (in 1903) het ouderlijk huis over om daarin met zijn ongehuwde zus Anna Maria Hubertina te blijven wonen; dit huis werd in 1920 aangeduid met het adres B35 en later als Dorpstraat. Voor de inhuldiging van Wilhelmina als koningin werd Louis Huyben in augustus 1898 aangewezen om als particulier deel uit te maken van de Commissie voor de Kroningsfeesten te Horn. Louis Huyben was van 1899-1902 gemeenteraadslid van de Gemeente Horn en moest als zodanig terugtreden bij de benoeming van zijn broer Theodoor tot burgemeester. Louis Huyben was in 1903 voorzitter van de Coöp. Stoomzuivelfabriek De Drie Horens te Horn, in 1817 secretaris van het Horner Mannenkoor St.Caecilia en op 4-4-1927 lid van het Bestuur of van de Raad van Toezicht van de Boerenleenbank Horn. Louis was degene die rond het jaar 1936 een bedrag van f 9.500 schonk van de f 11.000 waarvoor de Gemeente Horn de percelen kocht waarop het nieuwe raadhuis zou worden gebouwd. In diezelfde tijd werd Louis ook wel aangeduid als een van de drie "hoge heren" van Harmonie De Drie Horens, hetgeen ongetwijfeld in verband staat met zijn schenking van een perceel grond aan de gemeente zodat "een mooi uitzicht op het (nog in te richten dorpsplein) kon komen en er een muziekkiosk kon worden gebouwd". Louis Mathieu Hubert Huyben was in 1938 en 1939

Muziekkiosk van Horn, in 2005 gefotografeerd door P. van Hoof.

aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon.

6. **Anna Petronella Hubertina Huyben** is geboren te Horn op zondag 29 januari 1871 05:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), zie IV-C.
7. **Pieter Robert Huyben** is geboren te Horn op vrijdag 8 maart 1872 07:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), zie IV-D.
8. **Willem Jan Jozef Huyben** ook genaamd Willem Jan Jozef Huijben is geboren te Horn op dinsdag 15 mei 1877 04:30 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), wonend te Horn, overleden te Horn op zondag 22 juli 1877 20:00 uur (aangever overlijden was Theodoor Huijben; moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers). Willem Jan Jozef werd 2 maanden.
9. **Jozef Marie Theodoor Antoon Huyben** ook genaamd Jozef Marie Theodoor Antoon Huijben en Jozef Marie Theodoor Antoin Huijben is geboren te Horn op zondag 27 oktober 1878 03:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodorus Huijben), wonend te Horn, overleden te Horn op maandag 3 februari 1896 05:30 uur (aangever overlijden was Theodoor Huijben (zie IV-A); getuige aangifte overlijden was Louis Huijben (zie III-B.5); moeder was Joanna Catharina Cuijpers; overleden ouder was Theodoor Huijben). Jozef Marie Theodoor Antoon werd 17 jaar.

Jozef Marie Theodoor Antoon Huijben woonde in het ouderlijk gezin.

III-C: Sophia Hubertina Huyben ook genaamd Sophia Hubertina Huijben, dochter van (II-B), is geboren te Horn op maandag 11 september 1837 15:00 uur (moeder en echtgenote was Maria Catharina Verheggen; vader en aangever geboorte was Joannes Huijben), wonend te Buggenum, overleden te Buggenum op zondag 19 januari 1908 12:30 uur (aangever overlijden was Joannes Petrus Hubertus Verheggen (zie III-C.1); echtgenoot was Hendrikus Verheggen; overleden ouders waren Joannes Huijben en Maria Catharina Verheggen). Sophia Hubertina werd 70 jaar.

Sophia Hubertina Huijben verliet het ouderlijk huis bij haar vertrek op 31-12-1849 naar Venray maar was in het Bevolkingsregister van Horn over de periode 1850-1862 weer gewoon in het ouderlijk huis vermeld. Zij zou het ouderlijk huis pas weer verlaten toen zij op 29-11-1869 vertrok naar Buggenum, de plaats waar zij met haar uit Haelen afkomstige man haar eigen gezin stichtte.

Sophia Hubertina trouwt (bs) te Horn op vrijdag 7 mei 1869 (huwelijksgetuigen waren Jacobus Verheggen, Willem Huijben (zie II-B.4) en Theodoor Huijben (zie

III-B); overleden ouder was Joannes Huijben; moeder van de bruid was Maria Catharina Verheggen; moeder van de bruidegom was Cornelia van den Acker; vader van de bruidegom was Petrus Verheggen) op 31-jarige leeftijd met de 33-jarige Henricus Verheggen ook genaamd Hendrikus Verheggen, zoon van Petrus Verheggen en Cornelia van den Acker. Henricus is geboren te Haelen op vrijdag 22 mei 1835 18:00 uur (moeder en echtgenote was Cornelia van den Acker; vader en aangever geboorte was Petrus Verheggen), overleden tussen 1910 en 1921. Henricus werd hoogstens 85 jaar.

Van Henricus en Sophia Hubertina zijn zeven kinderen bekend:

1. **Joannes Petrus Hubertus Verheggen** ook genaamd Johannes Petrus Hubertus Verheggen en Jan Verheggen is geboren te Buggenum op donderdag 21 juli 1870 10:00 uur (moeder en echtgenote was Sophia Hubertina Huijben; vader en aangever geboorte was Hendrikus Verheggen).
2. **Maria Cornelia Wilhelmina Verheggen** is geboren te Buggenum op vrijdag 15 december 1871 11:00 uur (moeder en echtgenote was Sophia Hubertina Huijben; vader en aangever geboorte was Hendrikus Verheggen).

Maria Cornelia Wilhelmina trouwt (bs) te Buggenum op dinsdag 24 mei 1910 (huwelijks-getuigen waren Johannes Petrus Hubertus Verheggen (zie III-C.1) en Petrus Caspar Hubertus Franssen; vader van de bruid was Hendrikus Verheggen; overleden moeder van de bruid was Sophia Hubertina Huijben; moeder van de bruidegom was Maria Geertruida Post; vader van de bruidegom was Lodewijk Koster) op 38-jarige leeftijd met de 31-jarige Lodewijk Johannes Koster ook genaamd Lodewijk Johan Koster, zoon van Lodewijk Koster en Maria Geertruida Post. Lodewijk Johannes is geboren te Epe op dinsdag 22 april 1879 08:00 uur (getuigen aangifte geboorte waren Barend Jan Tenkink en Gerrit Beersen; moeder en echtgenote was Maria Geertruida Post; vader en aangever geboorte was Lodewijk Koster).

3. **Maria Paulina Hubertina Verheggen** is geboren te Buggenum op dinsdag 20 mei 1873 12:00 uur (moeder en echtgenote was Sophia Hubertina Huijben; vader en aangever geboorte was Hendrikus Verheggen).
4. **Josephina Richarda Johanna Hubertina Verheggen** is geboren te Buggenum op vrijdag 7 augustus 1874 15:30 uur (moeder en echtgenote was Sophia Hubertina Huijben; vader en aangever geboorte was Hendrikus Verheggen).

Josephina Richarda Johanna Hubertina Verheggen ging op 4-8-1899 wonen bij haar tante Maria Anna Catharina Huijben te Horn (dus het woonhuis bij brouwerij De Kroon) en bleef daar (op het adres C4) ook wonen na het overlijden van haar tante (in 1818).

Josephina Richarda Johanna Hubertina trouwt (bs) te Horn op donderdag 3 februari 1921 (huwelijks-getuigen waren Jan Verheggen (zie III-C.1), Lodewijk Johan Koster, Edmond Niessen en Guillaum Niessen; overleden vader van de bruid was Hendrikus Verheggen; overleden moeder van de bruid was Sophia Hubertina Huijben; overleden moeder van de bruidegom was Agnes Josephina Gulikers; overleden vader van de bruidegom was Johannes Hubertus Niessen) op 46-jarige leeftijd met de 42-jarige Johannes Hubertus Josephus Niessen, zoon van Johannes Hubertus Niessen en Agnes Josephina Gulikers. Johannes Hubertus Josephus is geboren te Heijthuisen op vrijdag 1 november 1878 13:00 uur (getuigen aangifte geboorte waren Joannes Raetsen en Peter Jan Prinszen; moeder en echtgenote was Agnes Josephina Gulikers; vader en aangever geboorte was Johannes Hubertus Niessen).

Johannes Hubertus Josephus Niessen was bij zijn huwelijk (in 1921) lederfabrikant.

5. **Petrus Joannes Hubertus Verheggen** is geboren te Buggenum op maandag 1 mei 1876 05:00 uur (moeder en echtgenote was Sophia Hubertina Huijben; vader en aangever geboorte was Hendrikus Verheggen).
6. **Joanna Theodora Hubertina Verheggen** is geboren te Buggenum op donderdag 14 februari 1878 23:30 uur (moeder en echtgenote was Sophia Hubertina Huijben; vader en aangever geboorte was Hendrikus Verheggen).
7. **Jacobus Richardus Joannes Hubertus Verheggen** is geboren te Buggenum op maandag 17 november 1879 12:00 uur (moeder en echtgenote was Sophia Hubertina Huijben; vader en aangever geboorte was Hendrikus Verheggen).

Generatie IV (van 1844 tot 1956)

IV-A: Theodoor Jan Hubert Huyben ook genaamd Theodorus Huyben, Theodoor Jan Hubert Huijben, Theodor Huijben, Theodoor Huijben, Theodoor Huyben en Theodorus Huijben, zoon van (III-B), is geboren te Horn op zaterdag 20 oktober 1866 07:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), van beroep burgemeester wonend te Horn, overleden te Horn op zondag 6 februari 1916 01:00 uur (aangever overlijden was Andreas Hubertus Derckx; getuige aangifte overlijden was Peter Korten; echtgenote was Maria Hermina Gerarda Ernestina Stoffels; overleden ouders waren Theodoor Huyben en Joanna Cuijpers). Theodoor Jan Hubert werd 49 jaar.

Theodorus Huyben is vermeld in de Maas- en Roerbode dd. 14-9-1963 en in het boek '150 jaar Huyben bier. 1813-1963'. Theodoor Jan Hubert Huijben verliet het ouderlijk gezin bij zijn vertrek op 7-9-1881 naar 's-Hertogenboch en kwam op 16-2-1887

Het voormalig herkenningsteken van Brouwerij De Kroon, gemeentelijk monument, gefotografeerd in 2005, bij de afbraak van het pand in 2006 in veiligheid gesteld om te worden herplaatst.

vanuit Beesel weer terug. Theodor Huijben was van 1895-1902 wethouder en gemeentesecretaris en van 1902-1916 burgemeester en gemeentesecretaris van de Gemeente Horn. Theodor Huyben werd in augustus 1898 aangewezen om deel uit te maken van de Commissie voor de Kroningsfeesten te Horn bij gelegenheid van de inhuldiging van Wilhelmina als koningin; voor diezelfde commissie was zijn broer Louis aangewezen 'als particulier' (dus kennelijk Theodor in ambtelijk verband). Theodoor Jan Hubert woonde te Horn, in het ouderlijk gezin tot het overlijden van zijn moeder (in 1897) en bleef vervolgens in dat huis op het adres B34, later aangeduid als B35, wonen tot aan zijn trouwen (in 1903). Vanaf zijn huwelijk woonde Theodor op het adres B35a, later achtereenvolgens aangeduid als B37 en B38. Toen in 1960 straten vernoemd werden naar alle oud-burgemeesters van Horn moesten Theodorus en zijn vader één straat delen.

Theodoor Jan Hubert trouwt (bs) te Horn op dinsdag 20 oktober 1903 (vader van de bruid was Elbertus Theodorus Stoffels; moeder van de bruid was Aldegonda Wilhelmina Hubertina Straatmans; moeder van de bruidegom was Joanna Cuijpers; vader van de bruidegom was Theodoor Huijben) op 37-jarige leeftijd met de 26-jarige Maria Hermina Gerarda Ernestina Stoffels ook genaamd Maria Hermina Gert. E. Stoffels, dochter van Elbertus Theodorus Stoffels en Aldegonda Wilhelmina Hubertina Straatmans. Maria Hermina Gerarda Ernestina is geboren te Roermond op woensdag 15 augustus 1877.

Maria Hermina Gerarda Ernestina Stoffels kwam bij haar huwelijk in Horn wonen en bleef ook als weduwe (vanaf 1916) wonen in het huis op het adres B38, later achtereenvolgens aangeduid als B40 en Dorpsstraat; zij vertrok op 23-9-1932 naar Beek en woonde van 1932-1939 in Sittard bij het gezin van haar dochter Aldegonda Maria Henriette Huijben.

Van Theodoor Jan Hubert en Maria Hermina Gerarda Ernestina zijn drie kinderen bekend:

1. **Elbert Theodoor Maria Joseph Huyben (Elbert)** is geboren te Horn op zaterdag 4 maart 1905, zie V-A.
2. **Johanna Aldegonda Maria Louisa Huyben** ook genaamd Johanna Aldegonda Louisa Maria Huijben, Johanna Aldegonda Louisa Maria Huyben, Johanna

Aldegonda Maria Louisa Huijben, Johanna A. M. L. Huyben en Joh. Huyben is geboren te Horn op vrijdag 10 augustus 1906, overleden te Beek (Lmb) op woensdag 23 mei 1979. Johanna Aldegonda Maria Louisa werd 72 jaar.

Johanna Aldegonda Louisa Maria Huyben verliet het ouderlijk gezin bij haar vertrek op 13-9-1919 naar Venray en keerde van daar uit terug op 14-7-1922; vervolgens vertrok zij op 1-5-1929 naar Bunde (in navolging van de reeds op 31-7-1928 vertrokken boekhouder Uijtenhoudt) en werd bij haar terugkeer uit Bunde op 30-4-1930 (gelijktijdig met genoemde boekhouder) in Horn ingeschreven als kantoorbediende en vertrok op 15-7-1932 als boekhoudster naar Beek (opnieuw gelijktijdig met eerdergenoemde boekhouder). Johanna A.M.L. Huyben, wonend te Beek, was in 1838 en 1839 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon. Johanna Aldegonda Maria Louisa Huyben werd vermeld in de erfenis van haar (in 1956 overleden) oom Louis Huyben.

3. **Aldegonda Maria Henriette Huyben** is geboren te Horn op woensdag 21 september 1910, zie V-B.

IV-B: **Sophia Francisca Huyben** ook genaamd Sophia Francisca Huijben, dochter van (III-B), is geboren te Horn op maandag 17 februari 1868 09:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), wonend te Swalmen, overleden te Swalmen op woensdag 7 september 1921 03:00 uur (getuige aangifte overlijden was Conrardus Bruinen; overleden ouders waren Theodoor Huyben en Joanna Cuypers; echtgenoot en aangever overlijden was Frans Jozef Custers). Sophia Francisca werd 53 jaar.

Sophia Francisca woonde te Horn, tot het overlijden van haar moeder (in 1897) in het ouderlijk gezin, vervolgens in datzelfde huis bij haar (toen nog ongetrouwde broer) Theodoor tot haar eigen huwelijk (in 1901), waarna zij naar Horn vertrok om daar haar eigen gezin te stichten. Sophia Francisca Huyben is vermeld in de erfenis van haar (in 1956 overleden) broer Louis Huyben.

Het voormalige brouwerijgebouw, in gebruik voor een andersoortig bedrijf, gefotografeerd in 2005, afgebroken in 2006.

Sophia Francisca trouwt (bs) te Horn op dinsdag 24 september 1901 (vader van de bruid was Theodoor Huijben; moeder van de bruid was Joanna Cuijpers; moeder van de bruidegom was Anna Maria Peters; vader van de bruidegom was Jan Willem Custers) op 33-jarige leeftijd met de 30-jarige Frans Jozef Custers ook genaamd Frans Custers en Frans Joseph Custers, zoon van Jan Willem Custers en Anna Maria Peters. Frans Jozef is geboren te Waubach (gem. Ubach over Worms) op woensdag 26 juli 1871 18:00 uur (getuigen aangifte geboorte waren Gerard Joseph Reinartz en Herman Joseph Coervers; moeder en echtgenote was Anna Maria Peters; vader en aangever geboorte was Jan Willem Custers), overleden te Swalmen op vrijdag 13 september 1929 (overleden echtgenote was Sophia Francisca Huyben). Frans Jozef werd 58 jaar.

Van Frans Jozef en Sophia Francisca zijn drie kinderen bekend:

1. **Maria Johanna Josephina Antonia Custers** ook genaamd Maria Johā Josephā Antonia Custers is geboren te Swalmen op zaterdag 5 september 1903, wonend te Margraten, overleden te Margraten op maandag 8 januari 2001 (moeder was Sophia Francisca Huijben). Maria Johanna Josephina Antonia werd 97 jaar.

Maria Johanna Josephina Antonia Custers is vermeld in de erfenis van haar (in 1956 overleden) oom Louis Huyben. Maria Johanna Josephina Antonia Custers was kloosterzuster, van 1985-1989 te Maastricht en van 1989-2001 te Margraten.

2. **Johanna Carolina Theodora Custers** ook genaamd Johanna C. Th. Custers is geboren te Swalmen op maandag 24 juli 1905, overleden te Slagharen op dinsdag 29 juli 1975. Johanna Carolina Theodora werd 70 jaar.

Johanna Carolina Theodora Custers is vermeld in de erfenis van haar (in 1956 overleden) oom Louis Huyben. Johanna Carolina Theodora Custers was kloosterzuster, o.a. te Maastricht.

3. **Mathieu Theodoor Jozef Custers** ook genaamd M. Th. J. Custers is geboren te Swalmen op zaterdag 22 december 1906, overleden te Sittard op dinsdag 23 juli 1963. Mathieu Theodoor Jozef werd 56 jaar.

Mathieu Theodoor Jozef Custers is vermeld in de erfenis van zijn (in 1956 overleden) oom Louis Huyben. M.Th.J. Custers was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon.

Mathieu Theodoor Jozef was gehuwd.

IV-C: Anna Petronella Hubertina Huyben ook genaamd Johanna Huyben en Anna Petronella Hubertina Huijben, dochter van (III-B), is geboren te Horn op zondag 29 januari 1871 05:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), overleden voor donderdag 2 december 1937. Anna Petronella Hubertina werd hoogstens 66 jaar.

Anna Petronella Hubertina Huijben verliet het ouderlijk gezin bij haar vertrek op 9-8-1890 naar Roermond, was vervolgens vanaf 1900 weer in het ouderlijk gezin geregistreerd en ging bij haar huwelijk (in 1902) naar Alkmaar om daar haar eigen gezin te stichten. Johanna Huyben is vermeld in de erfenis van haar (in 1956 overleden) broer Louis Huyben.

Anna Petronella Hubertina trouwt (bs) te Horn op donderdag 10 april 1902 (vader van de bruid was Theodoor Huijben; moeder van de bruid was Joanna Cuijpers; moeder van de bruidegom was Catharina Maria Hubertina Pauli; vader van de bruidegom was Jan Joseph van Kessel; bruidegom was Jan Joseph van Kessel) op 31-jarige leeftijd met de 26-jarige Petrus Joseph van Kessel ook genaamd NN van Kessel en Petrus Josephus van Kessel, zoon van Jan Joseph van Kessel en Catharina Maria Hubertina Pauli. Petrus Joseph is geboren te Roermond op woensdag 15 september 1875 19:00 uur (getuigen aangifte geboorte waren Peter van Kessel en Willem Pauli; moeder en echtgenote was Catharina Maria Hubertina Pauli; vader en aangever geboorte was Jan Joseph van Kessel), overleden te Alkmaar op donderdag 2 december 1937 (overleden echtgenote was Anna Petronella Hubertina Huyben). Petrus Joseph werd 62 jaar.

Van Petrus Joseph en Anna Petronella Hubertina zijn vijf kinderen bekend:

1. **Maria Theodora Antonia van Kessel** ook genaamd Maria Th. A. van Kessel is geboren te Alkmaar op zaterdag 7 mei 1904.

Maria Theodora Antonia van Kessel ging op 11-6-1912 wonen bij haar oom Louis Mathieu Hubert in Horn en keerde op 15-10-1913 weer terug naar het ouderlijk gezin in Alkmaar. Maria Th. A. van Kessel, wonend te Alkmaar, was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Brouwerij De Kroon. Maria Theodora Antonia van Kessel is vermeld in de erfenis van haar (in 1956 overleden) oom Louis Huyben.

Maria Theodora Antonia was gehuwd met Antonius Theodorus Bos.

Ook Antonius Theodorus Bos is vermeld in de erfenis van zijn (in 1956 overleden) aangetrouwde oom Louis Huyben.

2. **Theodoor Wilhelmus Marie van Kessel** ook genaamd Theodoor W. M. van Kessel is geboren op zaterdag 7 mei 1904.

Theodoor W. M. van Kessel, wonend te Alkmaar, was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon. Theodoor Wilhelmus Marie van Kessel is vermeld in de erfenis van zijn (in 1956 overleden) oom Louis Huyben.

3. **Louis Joseph Antonius van Kessel** ook genaamd Louis Jozef Antonius van Kessel en L. J. A. van Kessel is geboren op vrijdag 2 juli 1909, van beroep priester wonend te Nijmegen, overleden te

Nijmegen op maandag 14 september 1981 (moeder was Anna Petronella Hubertina Huijben). Louis Joseph Antonius werd 72 jaar.

In de periode van 1932-1978 is Louis Jozef Antonius van Kessel vermeld als prior respectievelijk als pastoor. Louis Jozef Antonius van Kessel woonde 1932-1935 te Nijmegen (Driehuizenweg 145), in 1932 te Zwolle (Assendorperstraat 29), 1935-1936 te Huissen (D234), 1936-1942 te Nijmegen (Beg en Dalscheweg 40), 1942-1949 te Schiedam (Singel 104), 1949-1953 te Utrecht (Kanaalstraat 200), 1953-1957 te Nijmegen (Driehuizenweg 145), 1957-1967 te Huissen (Langekerkstraat 8), 1967-1970 in Duitsland, in 1970 te Venlo (Nieuwstraat 41), 1970-1976 te Nijmegen (Berg en Dalscheweg 40), 1976-1978 te Arnhem (Nieuwe Plein 9) en 1978-1981 te Nijmegen (Dennenstraat 121). Louis Joseph Antonius van Kessel is vermeld in de erfenis van zijn (in 1956 overleden) oom Louis Huyben.

4. **Henri Joseph Marie van Kessel** ook genaamd Henri J. M. van Kessel is geboren op woensdag 13 september 1911.

Henri J. M. van Kessel, wonend te Alkmaar) was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon.

5. **Joseph Marie Antonius Theodorus van Kessel** is geboren voor 1918, zie V-C.

IV-D: Pieter Robert Huyben ook genaamd Pieter Robert Huijben, zoon van (III-B), is geboren te Horn op vrijdag 8 maart 1872 07:00 uur (moeder en echtgenote was Joanna Cuijpers; vader en aangever geboorte was Theodoor Huijben), van beroep boekhouder wonend te Horn, overleden te Horn op zaterdag 17 juni 1939 03:45 uur (aangever overlijden was Elbert Theodoor Marie Jozef Huijben (zie V-A); echtgenote was Johanna Maria Petronella Simons; overleden ouders waren Theodoor Huijben en Joanna Cuijpers). Pieter Robert werd 67 jaar.

Pieter Robert Huijben verliet het ouderlijk gezin toen hij op 5-5-1894 vertrok naar Elst; hij woonde vervolgens tot nog geen 6 maanden voor zijn huwelijk in Arnhem en bij zijn huwelijk (in 1902) intussen als onderwijzer te Nijmegen. Pieter Robert Huijben kwam op 16-12-1921 vanuit Magelang (Java, Ned. Indië) weer naar Horn en werd daar als onderwijzer ingeschreven op het adres B38, later achtereenvolgens aangeduid als B74a, B96 en Kerkpad. Pieter Robert Huyben was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon. Pieter Robert Huyben is vermeld in de erfenis van zijn (in 1956 overleden) broer Louis Huyben.

Pieter Robert trouwt (bs) te 's-Heerenhoek op woensdag 29 oktober 1902 (vermeldingen waren Benedictus Simons en Jan van Eijkeren Senior; huwelijksgetuigen waren Theodoor Huijben (zie IV-A), Frans Custers, Jan van Eijkeren Junior en Pieter de Jonge; overleden vader van de bruid was Jan Franciscus Simons; over-

leden moeder van de bruid was Maria van Eijkeren; overleden moeder van de bruidegom was Joanna Cuijpers; overleden vader van de bruidegom was Theodoor Huijben) op 30-jarige leeftijd met de 20-jarige Johanna Maria Petronella Simons ook genaamd Johanna M. P. Simons, dochter van Jan Franciscus Simons en Maria van Eijkeren. Johanna Maria Petronella is geboren te Wouw op zondag 19 februari 1882, overleden te Horn op zaterdag 4 oktober 1952 (overleden echtgenoot was Pieter Robert Huijben). Johanna Maria Petronella werd 70 jaar.

Johanna Maria Petronella Simons woonde tot haar huwelijk in 's-Heerenhoek.

Van Pieter Robert en Johanna Maria Petronella is een kind bekend:

1. **Maria Johanna Theodora Petronella Huyben** ook genaamd Maria Johanna Theodora Petronella Huijben, Maria Petronella Theodora Johanna Huijben en Maria J. Th. P. Huyben is geboren te Nijmegen-Hatert op maandag 19 oktober 1903, wonend te Roermond (Willem van Blitterswijkstraat 10), overleden te Roermond op vrijdag 25 januari 1985 (overleden echtgenoot was Johannes Cornelis Godfried Bakkeren; moeder was Johanna Maria Petronella Simons; vader was Pieter Robert Huyben). Maria Johanna Theodora Petronella werd 81 jaar.

Maria Petronella Theodora Johanna Huijben verliet het ouderlijk gezin toen zij in verband met haar huwelijk op 26-11-1935 vertrok naar Ginneken waar zij werd ingeschreven op het adres Tilburgscheweg 50 (bij de gemeentelijke herindeling op 1-1-1942 gewijzigd in Tilburgscheweg 154). Maria J. Th. P. Huyben was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon (en werd daarbij onterecht vermeld als wonend te Horn). Maria Johanna Theodora Petronella Huyben werd op 12-2-1943 in Nederland uitgeschreven naar Ned. Indië waaruit zij op 3-4-1946 terugkeerde en in Horn werd ingeschreven op het adres Kerkpad B90 (op 1-9-1953 hernoemd als Kerkpad 2). Maria Johanna Theodora Petronella Huyben is vermeld in de

Eertijds het woonhuis van de familie Huyben, gefotografeerd in 2005, afgebroken in 2006.

erfenis van haar (in 1956 overleden) oom Louis Huyben. Maria Johanna Theodora Petronella Huyben verhuisde op 6-10-1960 naar Roermond (Willem van Blitterswijkstraat 10).

Maria Johanna Theodora Petronella trouwt (bs) te Ginneken op dinsdag 8 oktober 1935 op 31-jarige leeftijd met de 35-jarige Johannes Cornelis Godfried Bakkeren. Johannes Cornelis Godfried is geboren te Breda op zondag 18 februari 1900, overleden te Roermond op donderdag 6 december 1962. Johannes Cornelis Godfried werd 62 jaar.

Generatie V

(van 1903 tot 2001)

V-A: Elbert Theodoor Maria Joseph Huyben (Elbert) ook genaamd Elbert Theodoor Maria Joseph Huijben, Elbert Theodoor Marie Jozef Huijben, Elbert Theodoor Marie Joseph Huyben, Elbert Theodorus Maria Johannes Huyben, Elbert Huyben en Elbert Theodoor Maria Jozef Huyben, zoon van (IV-A), is geboren te Horn op zaterdag 4 maart 1905, van beroep bierbrouwer, overleden te Haelen op vrijdag 16 oktober 1992 (moeder was Maria Hermina Gerarda Ernestina Stoffels; overleden echtgenote was Anna Catharina Louisa Smitshuyzen; dochter was Josephine Marie Louise Dorine Huyben (zie V-A.1); vader was Theodoor Jan Hubert Huyben). Elbert Theodoor Maria Joseph (Elbert) werd 87 jaar.

Elbert Theodoor Marie Jozef Huijben verliet op 19-9-1923 het ouderlijk gezin, vertrok naar Soest en werd bij zijn terugkeer op 4-8-1926 ingeschreven als bierbrouwer. Ook na zijn huwelijk (in 1932) bleef hij wonen op het adres B40 (bij de brouwerij), later aangeduid als Dorpstraat. Elbert Theodorus Maria Johannes Huyben was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon. Elbert Theodoor Maria Joseph Huyben is in 1941 vermeld in de Statuten van het brouwerijbedrijf. Elbert Huyben was op 1-7-1951 voorzitter van schutterij St.Martinus toen deze voor de tweede keer het OLS in Horn organiseerde, deze keer voor 109 schutterijen. Elbert Theodoor Maria Joseph Huyben is vermeld in de Maas- en Roerbode dd. 30-3-1968. Ook op 1-1-1988 was Elbert Huyben nog voorzitter van schutterij St.Martinus.

Elbert Theodoor Maria Joseph (Elbert) trouwt (bs) te Horn op dinsdag 27 september 1932 op 27-jarige leeftijd met de 34-jarige Anna Catharina Louisa Smitshuijzen ook genaamd Anna Catharina Louisa Smitshuyzen, dochter van Eduard Willem Smitshuijzen en Josephina Hubertina Spee. Anna Catharina Louisa is geboren te Roermond op woensdag 10 november 1897, overleden te Weert op vrijdag 22 augustus 1986. Anna Catharina Louisa werd 88 jaar.

Van Elbert Theodoor Maria Joseph (Elbert) en Anna Catharina Louisa is een kind bekend:

1. **Josephine Marie Louise Dorine Huyben** is geboren te Horn op maandag 5 juli 1937. Josephine

Marie Louise Dorine trouwt (bs) te Roermond op vrijdag 1 november 1968 op 31-jarige leeftijd.

V-B: Aldegonda Maria Henriette Huyben ook genaamd Aldegonda Maria Henriette Huijben en A. M. Henriëtte Huyben, dochter van (IV-A), is geboren te Horn op woensdag 21 september 1910, wonend te Sittard-Geleen (gem.), overleden te Sittard-Geleen (gem.) op woensdag 19 september 2001 (overleden echtgenoot was Joannes Franciscus Hubertus Evers; moeder was Maria Hermina Gerarda Ernestina Stoffels; vader was Theodoor Jan Hubert Huyben). Aldegonda Maria Henriette werd 90 jaar.

Aldegonda Maria Henriette Huijben verliet het ouderlijk gezin bij haar vertrek op 9-11-1925 naar Roermond en keerde van daaruit weer terug op 9-8-1926. In verband met haar huwelijk vertrok zij op 29-3-1932 naar Sittard (Vijverweg 2). A. M. Henriette Huyben, wonend te Sittard, was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon. Aldegonda Maria Henriette Huyben is vermeld in de erfenis van haar (in 1956 overleden) oom Louis Huyben.

Aldegonda Maria Henriette trouwt (bs) te Roermond op zaterdag 9 augustus 1930 of trouwt op dinsdag 29 maart 1932 op 19-jarige leeftijd met de 28-jarige Joannes Franciscus Hubertus Evers, zoon van Petrus Hendrikus Hubertus Evers en Wilhelmina Hubertina Janssen. Joannes Franciscus Hubertus is geboren te Roermond op zondag 29 december 1901, overleden te Sittard op maandag 2 maart 1981. Joannes Franciscus Hubertus werd 79 jaar.

Joannes Franciscus Hubertus Evers was leraar MO tekenen. Joannes Franciscus Hubertus Evers is vermeld in de erfenis van zijn (in 1956 overleden) aangetrouwde oom Louis Huyben.

Van Joannes Franciscus Hubertus en Aldegonda Maria Henriette zijn zes kinderen bekend:

1. **Maria Theresia Henriette Evers** is geboren te Sittard op donderdag 22 juni 1933, wonend te Sittard (Vijverweg 2), overleden te Sittard op donderdag 22 juni 1933 16:00 uur (moeder was Aldegonda Maria Henriette Huijben).
2. **Henricus Maria Theodorus Evers** is geboren te Sittard op dinsdag 7 augustus 1934.
3. **Elbertina Elisabeth Wilhelmina Evers** is geboren te Sittard op maandag 4 januari 1937.
4. **Joanna Leonie Maria Evers** is geboren te Sittard op zaterdag 15 januari 1938.
5. **Joannes Josephus Godefridus Evers** is geboren te Sittard op vrijdag 26 mei 1939.
6. **Antonius Theodorus Henricus Evers** is geboren op dinsdag 12 februari 1946.

Antonius Theodorus Henricus Evers is vermeld in de erfenis van zijn (in 1956 overleden) oudoom Louis Huyben.

V-C: Joseph Marie Antonius Theodorus van Kessel ook genaamd Joseph M. Th. A. van Kessel, zoon van (IV-C), is geboren voor 1918.

Joseph M. Th. A. van Kessel, wonend te Amsterdam) was in 1938 en 1939 aandeelhouder van Huyben's Bierbrouwerij De Kroon. Joseph Marie Antonius Theodorus van Kessel is vermeld in de efenis van zijn (in 1956 overleden) oom Louis Huyben.

Van Joseph Marie Antonius Theodorus zijn twee kinderen bekend:

1. **Catharina Louisa Anna van Kessel (Catharina)** is geboren op vrijdag 6 januari 1933.

Catharina Louisa Anna van Kessel is vermeld in de erfenis van haar (in 1956 overleden) oudoom Louis Huyben.

2. **Petrus Wilhelmus Josephus van Kessel (Piet)** is geboren op woensdag 12 juni 1935.

Petrus Wilhelmus Josephus van Kessel is vermeld in de erfenis van zijn (in 1956 overleden) oudoom Louis Huyben.

Epiloog

Aan het einde van deze publicatie kunnen we het lijstje van aandeelhouders samenvatten in de volgende tabel:

Aandeelhouders Bierbrouwerij De Kroon

Aandeelverhoudingen in 1938 en 1939				
Persoon	Woonplaats o.d.	1938	erfenis	1939
Theodorus Huyben	Reeds overleden			
Jan Frans Hubert Huyben	Reeds overleden			
Anna Maria Hubertina Huyben	overlijdt ongeh	60.000	-60.000	0
Theodoor Jan Hubert Huyben	Reeds overleden			
Elbert Theodoor Marie Joseph Huyben	Horn	10.000	+9.000	19.000
Johanna Aldegonda Louisa Maria Huyben	Beek	3.000	+6.000	9.000
Aldegonda Maria Henriette Huyben	Sittard	3.000	+6.000	9.000
Sophia Francisca Huyben	reeds overleden			
Maria Johanna Josephina Antonia Custers	kloosternon			
Johanna Carolina Theodora Custers	kloosternon			
Mathieu Theodoor Jozef Custers	Horn	6.000	+5.000	11.000
Louis Matheu Hubert Huyben	Horn	60.000	+0	60.000
Anna Petronella Hubertina Huyben	reeds overleden			
Joseph Marie Antonius van Kessel	Amsterdam	3.000	+7.000	10.000
Maria Theodora Antonia van Kessel	Alkmaar	3.000	+7.000	10.000
Theodoor Wilhelmus Marie van Kessel	Alkmaar	3.000	+7.000	10.000
Louis Joseph Antonius van Kessel	Priester			
Henri Joseph Marie van Kessel	Alkmaar	3.000	+7.000	10.000
Pieter Robert Huyben	Horn	6.000	+0	6.000
Maria Johanna Theodora Petronella Huyben	Horn	2.000	+6.000	8.000
Willem Jan Jozef Huyben	reeds overleden			
Jozef Marie Theodoor Antoon Huyben	reeds overleden			
Leonard Hubert Oyen	Horn	8.000	+0	8.000

De bovenstaande tabel geeft een overzicht van de aandeelhouders voor en na de herverdeling van de aandelen die vrijkwamen bij het overlijden van Anna Maria Hubertina Huyben. Opvallend bij de herverdeling is, dat geen van de te verdelen aandelen terecht komen bij haar nog in leven

zijnde generatiegenoten, haar broers Louis Mathieu Hubert en Pieter Robert. Al haar aandelen gingen naar haar neven en nichten; alle nog in leven zijnde neven en nichten deelden daarin mee, met uitzondering van de priester en de beide kloosternonnen.

Verder blijkt voor één aandeelhouder geen familie-
verwantschap te zijn aangetoond in de hier gepubli-
ceerde parenteel. Zouden we echter de parenteel één
generatie eerder hebben laten beginnen, dan zou de
overgrootmoeder van Oijen's echtgenote (ene Huyben)
en daarmee de echtgenote van aandeelhouder Oijen
daarin wel zijn voorgekomen. Het mag duidelijk zijn
dat een zo ver verwijderde verwantschap geen reden
meer is voor aandeelhouderschap. De reden van het
aandeelhouderschap moet dus elders gezocht worden.
Aangezien brouwers niet zonder kuipers konden, ligt
in dit geval een beroepsmatige reden voor de hand. Nu
was het dus tijd om als genealoog een wedervraag te
stellen aan de onderzoeker van de brouwerijgeschiede-
nis. En prompt vond Ruud Geven een rekening van
kuiper Oijen (de vader van de aandeelhouder) voor
geleverde vaten aan brouwerij De Kroon. Daarmee was
het eerste bewijsstuk van de zakelijke relatie tussen het
kuipersgeslacht Oijen en het brouwersgeslacht Huyben
boven water (of mogen we in dit geval van bier
spreken als beter drinkbaar vocht?).

Hiermee was de cirkel rond, de genealoog was van
dienst geweest voor de geschiedvorser en omgekeerd.

Bronnen

Voor het onderzoek gebruikte bronnen:

- akten van de burgerlijke stand der diverse Gemeenten.
- dtb-registers van de betrokken parochies.
- bevolkingsregister der gemeente Horn.
- verzameling familieannonces van het Centraal Bureau voor Genealogie.
- uittreksels uit persoonskaarten en persoonslijsten betrokken van het Centraal Bureau voor Genealogie.
- S.J.Huyben, "150 jaar Huyben bier. 1813-1963", uitgave 1963.
- Jac Wijnands en Piet Spee, "Horne, Horn, Häör", uitgave 1989.
- Jac Wijnands, "De Gemeente Horn 1800-1990", uitgave dec.1990.

RUUD GEVEN

Kapitaal, technologie en ondernemers- schap: de Horner brouwerij 'De Kroon' in worsteling met de modernisering van een ambacht, 1889-1968

Limburg kon zich voor 1900 beroemen op een
wijdverspreid bierbrouwersambacht.¹⁾ Veel
gemeenten hadden meerdere kleine brouwerijen
waar de regio zijn bier uit betrok. Dit beeld zou
snel verdwijnen. De snelheid waarmee de
concentratie van brouwerijen in Limburg tussen
1890 en 1939 afnam is indrukwekkend: van 190
brouwerijen in 1890 tot 24 in 1939.²⁾ Limburg
maakte een heftige teruggang van het aantal
brouwerijen mee. De voorheen zo stabiele bier-
markt brak open wat veel brouwerijen dwong tot
veeleisende aanpassingen. De nieuwe verhoudingen
werden bewerkstelligd door een kapitalisering van
het brouwezen en een omschakeling van boven-
gistend naar ondergistend bier. Na decennia van
evenwicht was er ineens stevige concurrentie. De
Horner Brouwerij *De Kroon* van de familie Huyben,
moest mee in een rappe verandering van hun
industrie, teneinde het hoofd boven water te
houden. Het bedrijf bleek in staat om deze periode
te doorstaan en tot in de zestiger jaren te blijven
groeien. Hoe kon de familie Huyben, in tegen-
stelling tot 160 andere Limburgse brouwerijen de
slag overleven? Waarom redde de ene het wel en de
andere niet?³⁾

De groeiende populariteit van de nieuwe productie-
vorm van bier, koude gisting, bracht een geleidelijke
opening van de Limburgse markt teweeg. Tot ongeveer
1850 werd er in Nederland alleen maar bier van
'warme' gisting gedronken, ook wel bovengistend bier

genoemd. Deze biersoort werd gemaakt door een
oplossing van moutsuikers in water, de wort, te laten
gisten bij een temperatuur tussen de vijftien en de
twintig graden. Na de hoofdgisting liet men het
product slechts enkele dagen nagisten op het vat. Bij
het nieuwe, koud- of ondergistend bier (het vandaag de
dag overheersende *pils* is ondergistend bier) liet men
de wort tussen de vijf en tien graden gisten. Het resul-
taat werd nog eens zes tot acht weken rond het vries-
punt nagegist (gelagerd). Het bier werd hierdoor
minder troebel, was langer houdbaar en kreeg een
andere smaak. Dit *lager* bier werd rond 1850 geïmpor-
teerd uit Duitsland.⁴⁾ Om de import te vervangen
schakelden een aantal grote brouwerijen in Nederland
over op het ondergistende bier.⁵⁾

De nieuwe productiemethode vroeg grote investeringen
van de bedrijven. Voor de productie van het oude bier
kon men volstaan met twee kuipen, een gistbak, een
houtvuurtje en wat lagertonnen. *Ondergistend* bier
behoefde echter ijskelders en later koelmachines toen
deze rond 1870 geschikt werden voor industriële
toepassingen. Daarnaast was er extra lagercapaciteit
nodig voor de twintig maal langere lagerperiode. Naast
dat men hiermee een nieuw product verkreeg,
investeerde men in voorspelbare en constante
productieomstandigheden. Koeling vertraagde het
proces waardoor de voorheen krachtige (warme)
gisting niet zo snel uit de hand liep. Hierdoor
mislukten voorheen hele brouwsels.

De hoge kosten die gemoeid waren met de aanschaf
van de productiefactoren waren nieuw voor de

Lagertank
24-11-1922.

brouwerswereld. Een steeds populairdere bedrijfsvorm deed noodgedwongen zijn intrede, de Naamloze Vennootschap, waarmee het benodigde (vreemde) kapitaal aangetrokken kon worden. Het kapitaal van de Koninklijke Nederlandsche Beijersch Bierbrouwerij bedroeg bij oprichting in 1864 een miljoen gulden. In 1873 werden de Rotterdamse *d'Oranjeboom* en de Amsterdamse *De Hooiberg* brouwerijen samengevoegd en omgezet in *Heinekens Bierbrouwerij Maatschappij NV* (H.B.M.), met als resultaat een kapitaal van 1.200.000 gulden.⁶⁾ De Beijersch Bierbrouwerij begon meteen ondergistend te brouwen, de H.B.M. legde zich na de samenvoeging toe op de gekoelde productie-methode.⁷⁾ Een nieuwe orde van financiën drong zich aan de brouwerswereld op: in 1883 bijvoorbeeld besteedde de H.B.M. fl. 86.000 gulden aan de aanschaf en plaatsing van een ijsmachine en de stoommachine die het vermogen ervoor moest leveren.⁸⁾ Bij vreemd kapitaal hoorden doelen als winstmaximalisatie en schaalvergroting. Vooral in de steden die vandaag gezamenlijk de Randstad vormen, was rond 1900 een competitieve sfeer ontstaan tussen een aantal geïndustrialiseerde brouwerijen.⁹⁾ Deze concurrentiestrijd breidde zich in de twintig jaren daarna over heel Nederland uit en leidde vooral na de Eerste Wereldoorlog tot een snelle concentratie van de brouwerij-industrie: meer productie in minder brouwerijen. Veel brouwers sloten of verkochten hun bedrijf én klanten.¹⁰⁾ De familie Huyben moest met de kapitalisering leren omgaan. En dat lukte hen veel beter dan 160 andere Limburgse brouwerijen. Het is interessant om na te gaan hoe de brouwerij door cruciale fasen van concurrentie en concentratie wist te komen, zonder de kapitaalcracht van een bedrijf als bijvoorbeeld de Heineken Brouwerij Maatschappij (H.B.M.). Bovendien was *De Kroon* een familiebedrijf waarin andere beslissingen werden genomen dan men in een bedrijf met 'vreemde' aandeelhouders zou nemen. Zo kan een beeld ontstaan van wat er voor nodig was om de veranderende situatie succesvol het hoofd te bieden.

De brouwerij in oprichting: 1864-1895

De geschiedenis van *De Kroon* begon in 1863 met Theodoor Huyben (1832-1889). Op dat moment beheerde Theodoor samen met zijn halfbroer Willem Huyben (1841-1897) de brouwerij die daarvoor door hun vader en Willems moeder werd uitgebaat.¹¹⁾ Theodoor brak echter met zijn halfbroer in 1863, hetzelfde jaar waarin hij met Johanna Cuypers (1835-

1897) op 15 mei in het huwelijk trad. Anderhalf jaar later begonnen zij met de voorbereidingen van de oprichting van hun eigen brouwerij. Uit een '[e]xtract uit het register der besluiten Gedeputeerde Saten van het Hertogdom Limburg' bleek de aanvraag voor de oprichting op 27 oktober 1864: 'Op het adres van Theodoor Huyben, te Horn, houdende verzoek om vergunning tot oprichting eener brouwerij in zijn aldaar gelegen huis met aanhorigheden genaamd de Oude Kapellanij en Kadastraal bekend Sectie B No 1293'.¹²⁾ De brouwerij aan de Dorpsstraat was een feit. Theodoor plaatste een gebouwtje met een kelder op het stuk grond achter de kapellanij en begon met brouwen.¹³⁾ Willem zette de brouwerij van zijn vader en moeder voort maar sloot het bedrijf uiteindelijk in het jaar 1900.¹⁴⁾

Theodoor Huyben vervulde naast zijn brouwerschap vanaf 1876 het ambt van burgemeester. Hij deed dit tot zijn overlijden in 1889.¹⁵⁾ De oprichter van de brouwerij zou de op handen zijnde omschakeling van zijn bedrijf niet meer meemaken. Twee van zijn negen kinderen namen het bedrijf over om het onder de naam van hun moeder voort te zetten. Theodoor (1866-1916) en Louis Huyben (1869-1956) zouden de brouwerij klaar maken voor een moeilijke periode voor de kleinschalige bierindustrie.

De overgang naar ondergistend bier: 1896-1900

Het moment dat Theodoor Huyben en Johanna Cuypers kozen om met een nieuwe brouwerij te beginnen, viel in de periode dat de bovengenoemde, eerste kapitaalcrachtige brouwerijen in het Noorden van Nederland opgericht werden. Dergelijke financiële slagkracht had de familie Huyben niet en de noodzaak om de brouwerij voor de productie van ondergistend bier in te richten was bovendien niet aanwezig: in Limburg werd nauwelijks lager gedronken. Het lichte, bovengistende bier was nog een vanzelfsprekendheid. Huyben begon in 1864 dan ook met het produceren van bovengistend bier.

Er was nog een reden waarom de familie Huyben waarschijnlijk niet dacht aan het produceren van het nieuwe bier. De Limburgse biermarkt was, net als Brabant, heel anders ingericht dan de rest van Nederland. Het aantal brouwerijen in de twee provincies lag veel hoger.¹⁶⁾ Elke gemeente had wel een paar brouwerijen binnen haar grenzen. Een dergelijke markt wijst op kleine marges en nauwelijks verschuivende verhoudingen. Iedere brouwerij nam een klein deel van de beschikbare klanten voor zijn rekening. Het aanbod was zorgezegd verzadigd en maakte het onaantrekkelijk om tot een risicovolle investering over te gaan. De hoogte van het kapitaal in Limburgse brouwerijen was door de kleinschaligheid tevens beperkt.

Toch kwamen vanaf deze periode de investeringen in het nieuwe bier ook op gang in de zuidelijke provincie. In 1871 werd het eerste bedrijf voor de productie van ondergistend bier ingericht: J.H. Rutten's bierbrouwerij *De Zwarte Ruiter* te Maastricht. Men brouwde exclusief het nieuwe, heldere bier, aanvankelijk met natuurlijk, maar vanaf 1873 met kunstmatig gefabriceerd ijs. In Venlo werd in 1873 een brouwerij

opgericht door Frans Gerard Schellens, die later de naam *Casino-brouwerij* zou krijgen. Sinds de oprichting brouwde men het (oorspronkelijk) Duitse bier met natuurijs, later, in ieder geval vanaf 1898, zorgde een machine voor het ijs. De later als brouwerij *De Leeuw* bekend staande brouwerij in Valkenburg, toen nog onder Duits bestuur onder de naam *De Valkenburgsche Leeuwenbrouwerij*, *Dittman en Sauerländer Actiën-Maatschappij*, bezat vanaf 1887 kunstmatige koeling. Brouwerij *De Kroon* van de familie Brand te Wijlré brouwde, na de plaatsing van een ijsmachine rond 1905 ondergistend bier, *De Gulpener* bierbrouwerij begon in 1910.¹⁷⁾ Het bleven er maar enkele.

Kort na de dood van Theodoor Huyben in 1889 kreeg de brouwerij in Horn eenzelfde uitrusting. In 1896 nam de brouwerij van de familie Huyben een voorsprong op haar provinciegenoten. Nog voor de, nu nog altijd bestaande, *Brand brouwerij* en *Gulpener brouwerij* lieten de zoons een ijskelder bouwen om ondergistend te brouwen. Een markant document verteld ons dit. Tijdens een verbouwing van een kelder op het terrein van de brouwerij in 1935 vond Louis Huyben een briefje terug waar hij veertig jaar geleden, op 20 juli 1896, zelf, samen met zijn (in 1916 overleden) broer Theodoor Huyben, een handtekening onder had gezet: 'Voor het nageslacht. In den jare 1896 is deze kelder gebouwd door Weduwe Theodoor Huyben, b[ier]brouwerster [te] H[orn]. ... wordt gebouwd met het doel om ondergistend bier te brouwen. (...) Voornamelijk om den Paters Jesuiten een beteren drank te kunnen bezorg[en] dan het gewone bovengisten[de] bier, het welk in deze streek uitsluitend gebrouwen wordt, is deze ijs- en lagerkelder gebouwd'.¹⁸⁾ Volgens de kroniek ging het hier om de Jezuiten in het kasteel Exaten te Baexem. Vanwege de bedreiging van hun orde in Duitsland als gevolg van de daar ingezette *kulturkampf* hadden zij zich daar gevestigd in 1872.¹⁹⁾ Volgens het document heeft de vader van Louis en Theodoor vanaf dat jaar voor de vluchtelingen het bier geleverd. Vanaf 1896 echter zouden zij geen bovengistend bier meer drinken, maar ondergistend, Duits bier.

Deze exclusieve levering aan het klooster mag niet te licht opgevat worden. Om goed te kunnen begrijpen wat dit voor het bedrijf betekende hoeven we slechts een blik te werpen op het aantal bierbrouwerijen waar Theodoor, zijn vrouw en later hun zoons (Theodoor en Louis) hun direct aangrenzende afzetgebied mee

moesten delen. In 1872 waren in de gemeente Roermond en de rond Horn liggende gemeenten Baexem, Beegden, Haelen, Heel en Heythuysen, in het totaal dertien brouwerijen actief. In Horn zelf waren er naast Huyben nóg twee actief.²⁰⁾ In het totaal waren er dan zestien brouwerijen op 15,102 inwoners.²¹⁾ In een dergelijke omgeving zijn de marges klein en maakt een nieuwe grote klant een groot verschil. Precieze cijfers over de bewonersaantallen van het klooster ontbreken maar tijdens de overdracht van het klooster aan de Franciscanen in 1927 repte P. Bley in zijn afscheidsrede over vele honderden die aanklopten om binnen gelaten te mogen worden en duizenden die op het klooster kwamen studeren.²²⁾ Verkoopcijfers van de brouwerij aan het klooster bestaan op zijn vroegst vanaf 1913: het klooster was toen goed voor 4,4% van het verkochte bier, een totaalbedrag van 1193 gulden voor 11714 liter.²³⁾ Tussen 1872 en 1913 sloten 46 brouwerijen, over heel Limburg, in het directe afzetgebied vijf.²⁴⁾ Met enig voorbehoud kunnen we dan aannemen dat de brouwer over 41 jaar meer ruimte kreeg om zijn bier af te zetten en de totale omzet te vergroten. De cijfers van het klooster maakten dan waarschijnlijk meer indruk in 1872 dan in 1913. Belangrijker echter is dat Huyben met de zekerheid van afnemers kon omschakelen.

Met een goed bewustzijn van de omstandigheden in de omgeving merkten de broers in het nagelaten schrijven op dat hun investering een regionaal nieuwtje was: 'Het is de eerste ijskelder, die in d[e] streek van Venlo tot Maastricht met dit doel gebouwd wordt. Waarschijnlijk wordt hij binnen eenige jaren door meerdere gevolgd'.²⁵⁾ Deze laatste zin laat doorklinken dat de broers rekening hielden met toekomstige concurrentie. Dit getuigt van een positieve visie op hoe de markt voor het ondergistende bier zich zou ontwikkelen, zelfs in het 'versch' (licht bovengistend bier) drinkende Limburg. Zij zouden de eersten zijn in de omgeving die de markt voor het ondergistende bier gingen bedienen en mogelijk zelfs zou helpen groeien. De nieuwe uitgangspositie die de ijskelder opleverde zou bepalend blijken. Een resumé van de kosten in de administratie laat zien dat het bouwen van de kelder een behoorlijke investering was: fl. 2849,95. Bovendien moest men de lagercapaciteit uitbreiden om het lagerbier langer te kunnen laten liggen: men schafte acht nieuwe vaten, zes gebruikte vaten (8½ hl.) en een nieuwe gistkuip aan.²⁶⁾ Het risico dat de familie Huyben nam was echter beperkt daar ze met betrekkelijk veel zekerheid de investering zouden terugverdienen. Hoe belangrijk dit was voor de mogelijkheid tot omschakeling wordt nog eens benadrukt door de omstandigheden waarin de later zo invloedrijke *Brand brouwerij* omschakelde. Dezelfde luxe was namelijk ook aan de familie brouwerij te Wijlré voorbehouden. Zij vonden een gegarandeerde afzet van ondergistend bier in de Duitse Jezuiten die zich in Valkenburg hadden gevestigd.²⁷⁾ Naast de relatief risicoloze investering zou de familie Huyben voorbereid zijn op een, naar eigen overtuiging, positief ontwikkelende biermarkt in de richting van het ondergistende bier. Men was als het ware al ingespeeld op de veranderingen die zich voor een groot deel nog moesten voltrekken. Dit was een gegeven waar toekomstige regionale concurrenten vanaf dat moment

Collectie glazen.

achteraan zouden lopen. Daarnaast was het onwaarschijnlijk dat eventuele concurrenten met evenveel zekerheid een dergelijke stap konden gaan maken. Met de investering was voor de familie Huyben een comfortabele 'voorsprong' ontstaan.

Met een kelder had de Hornse brouwerij nog geen ijs. Vanaf 1896 begon het bedrijf de ijskelder te vullen met natuurijs. Een keer per jaar, in een strenge winter twee keer, ging men naar het plaatselijke meertje *De Kloppeven* om het ijs te oogsten. De gistkelder zou over het hele jaar koud genoeg moeten zijn voor de ondergistende productiemethode, vooral in de zomer. Het aantal vrachten ijs dat werd binnengehaald was vanzelfsprekend afhankelijk van het weer. Men kreeg niet altijd de kelder vol. Zo wisselde ook per winter het aantal arbeidskrachten die het 'ijsvaren' mogelijk maakten. Minstens acht mannen waren nodig om het ijs van de vijver te halen, ze in karren te laden en ze af te leveren in de kelder. Vaak kon men dan twee dagen achter elkaar werken, soms ook haalden ze de hele vijver 'leeg' over 4 of 5 dagen.²⁹⁾ De kosten die waren verbonden aan de ijsoogst logen er niet om (tabel 1).

*Kosten ijsoogst De Kroon*²⁸⁾

Maand	Jaar	Gulden
dec.	1920	808,4
nov.-dec.	1921	742,2
dec.	1925	496,9
dec.	1926	340
jan.	1929	66
dec.	1929	711,9
feb.	1931	258,55
feb.	1932	484,8
dec.-jan.	1932-33	722,11

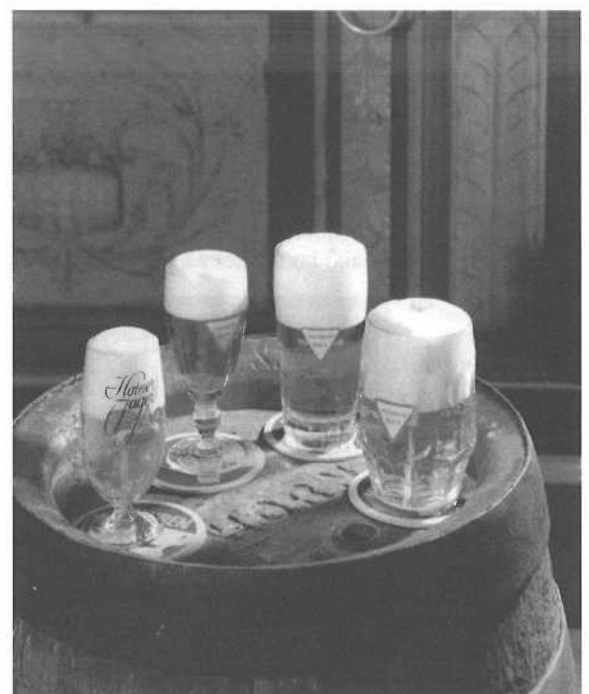
Men hield deze praktijk minstens vol tot 1946, zelfs lang nadat men een koelmachine had aangeschaft.³⁰⁾ En niet voor niets. In de eerste plaats had de brouwerij zelf ijs nodig voor de productie, maar daarnaast bleek men ook de cafés en particulieren het ijs te kunnen aanbieden. Voldoende ijs voor de cafés was zelfs in het belang van de brouwerij. Vooral Louis Huyben had veel aandacht voor de schenkhuisen. Een koelmachine was destijds voor cafés veel te duur. Hij bood hen het ijs goedkoop aan zodat zij in staat waren het bier te koelen zonder veel kosten te maken.³¹⁾ Zo droeg hij na het productieproces nogmaals bij aan een laag geprijsd bier van goede kwaliteit, wat de afname kon bevorderen. Wanneer men is begonnen met de verkoop van ijs aan caféhouders en particulieren kwam niet naar voren.

Men bleef investeren in het nieuwe product. De brouwerij werd door de zoons voortgezet onder de naam *Brouwerij Th. Huyben*. In 1899 overwogen ze de aanschaf van een machinale vorm van koeling naast de natuurijsvoorziening. Dit vroeg ineens een hoop geld. Alhoewel industriële koelinstallaties al vijfentwintig jaar bestonden was de aanschaf ervan beslist geen sinecure. Er werd een offerte aangevraagd bij het

bedrijf *Eulenberg, Moenting & Co*: een koelmachine (type ammoniak-condensator), een ijsfabrikatie-inrichting en een luchtkoelinstallatie. Deze zorgden allen voor het koelen van de ijskelder, de bovenaardse gistkelder en een voorkelder, in het totaal 720 kubieke meter tot temperaturen van één tot negen graden.³²⁾ Dit zou 12.808,- Mark kosten, ongeveer fl. 7.700,- gulden. Hoewel het een offerte betrof is het zeer waarschijnlijk dat Theodoor en Louis de aanschaf niet uitstelden. Er volgde zelfs snel een verbouwing van de brouwerij naar aanleiding van de plaatsing van de eerste stoommachine. Bij de machinefabriek en ijzergieterij *P. Koning* te Swalmen werd in het jaar 1900 een zes pk. stoommachine besteld.³³⁾ Het is waarschijnlijk dat deze het vermogen moest leveren voor ijsmachine. Daarnaast past het in de voortdurende investeringen van de beheerders. Over de afgelopen vijf jaar was er een totaalbedrag van minstens fl. 12.800 gulden geïnvesteerd in nieuwe productievoorwaarden voor een nieuw product. De brouwerij veranderde in korte tijd in een kapitaalintensief bedrijf, van waar de eigenaars niet meer terug konden komen zonder een financiële strop.

Ontstuwende groei: 1913-1929

Rond de eeuwwisseling hadden Theodoor en Louis Huyben de basis gelegd voor een welvarend bedrijf dat een periode van sterke groei zou doormaken na de Eerste Wereldoorlog. Men zag kans vlak voor de oorlog in het bedrijf te investeren terwijl juist vanaf deze periode de Limburgse brouwindustrie langzaam begon in te zakken.³⁴⁾ In 1912 isoleerde *A. Haacke & Co.* te Hannover de ijskelder, werden er aluminium gistkuipen besteld bij *G. Gönnerman & Co.* te Haarlem en werd er een ammoniakkoeling aangeschaft bij *Th. Witt Maschinenfabrik* te Aachen.³⁵⁾ Vanaf 1916 stond Louis Huyben er echter alleen voor toen zijn broer Theodoor, inmiddels vanaf 1903 net als zijn

Gevulde glazen.

vader burgemeester van Horn, overleed. Waarschijnlijk besloot Louis toen de boerderij stop te zetten, welke vanaf 1864 deel had uitgemaakt van het bedrijf.³⁶⁾ Naast de al vroeg ingezette afkalving van het Limburgse brouwezen braken er met de oorlog pas werkelijk moeilijke tijden aan. Tussen 1914 en 1918 stopten in heel Nederland 134 brouwerijen.³⁷⁾ De grondstoffenschaarste die optrad tijdens de Eerste Wereldoorlog zou de ingrijpende teruggang van het aantal Limburgse brouwerijen over de oorlogsjaren bewerkstelligd hebben.³⁸⁾ Zelfs de grote brouwerijen in Amsterdam en Rotterdam moesten veel moeite doen om te voorzien in hun behoeften. *De Kroon* bleek tot 1916 niet in het bijzonder aangetast: het bedrijf bleef investeren, juist in de periode dat om hen heen de brouwerijen die het afzetgebied met hen deelden, onderuit gingen. In het najaar van 1916 werd de brouwerij nota bene verbouwd. Een nieuwe bierketel werd geplaatst en een 'fleschenlokaal' en bierlaadplaats werden gebouwd.³⁹⁾ Tevens werd er een roerwerk besteld bij *W. op 't Root* te Neer en men kocht een 'Wellenbader filter' en een 'Filterpresse' in Aachen.⁴⁰⁾ Alhoewel ondergistend bier lang niet zo troebel was als het bovengistende bier, kon een filter voor een nog helderder en aantrekkelijker product zorgen.

invloed van de schaarste bleken opbrengstgegevens vanaf 1916 vertroebelend voor het weergeven van omzettrends. De grondstoffen werden duurder waardoor de prijs van een liter bier aanzienlijk steeg. Naast de werking van de markt dreef de accijnsverhoging van 20 januari 1917 de prijzen verder op.⁴³⁾ Dit deed de opbrengsten van de brouwerijen stijgen. Zie bijvoorbeeld de omzetcijfers van de *Gulpener bierbrouwerij* (Tabel 2). Naarmate de oorlog vorderde namen de opbrengsten alleen maar toe.

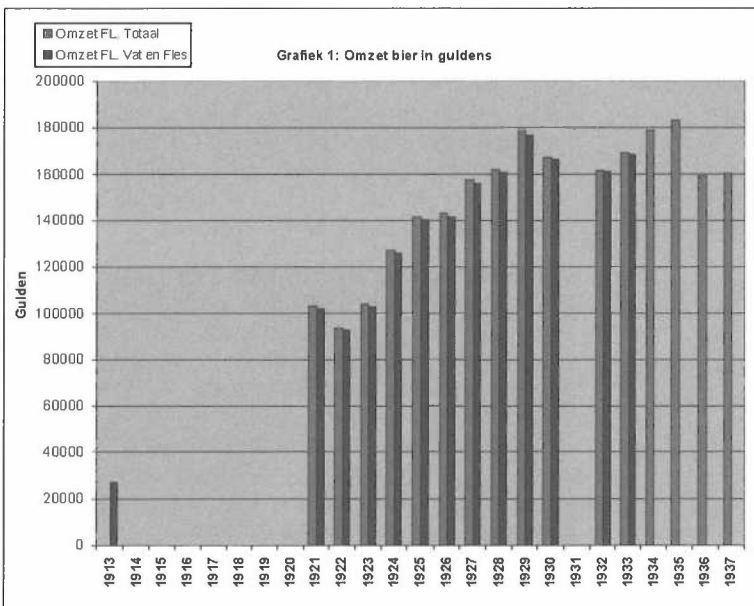
Omzetcijfers van de Gulpener Bierbrouwerij⁴⁴⁾

Jaar	Omzet in hl.	Opbrengst per hl. in fl.	Totale opbrengst in fl.
1914	11908	6,89	82.046
1915	12289	9,77	120.063
1916	12228	10,11	123.625
1917	8524	15,64	132.426
1918	6280	22,76	142.932
1919	5872	25,01	146.858

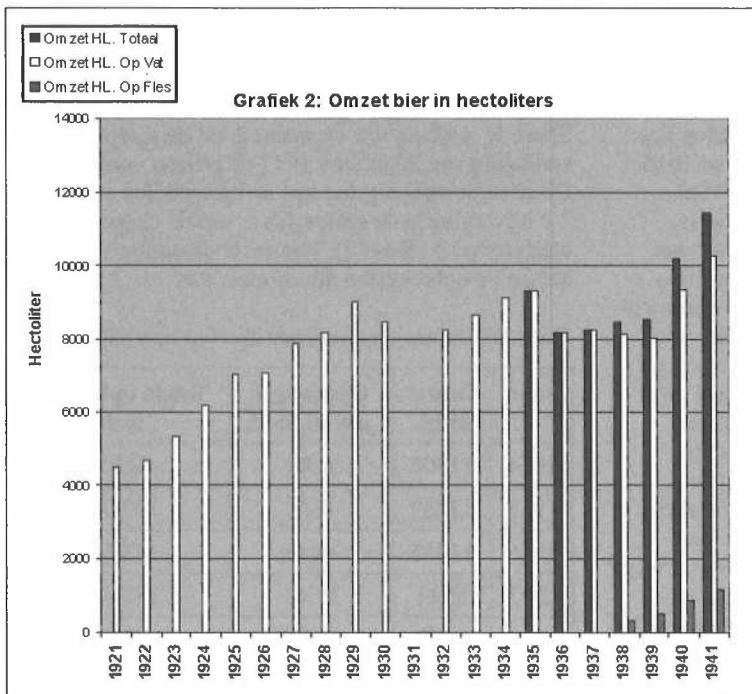
Terwijl de omzet in hectoliters halveerde, verdubbelde de opbrengst. Als de cijfers van de Gulpener Bierbrouwerij een indicatie vormen voor de situatie van *De Kroon* tijdens de oorlog, dan heeft de helft van de omzetgroei toen plaatsgevonden. Zoals in Grafiek 1 te zien is wist *De Kroon* zich vlak na de oorlog zonder grote problemen te handhaven hoewel men in 1922 een korte dip meemaakte. Het bedrijf bleef goed presteren. In grafiek 1 en 2 zijn de omzetten in guldens en hectoliters weergegeven vanaf 1921.⁴⁵⁾ De groei zette duidelijk door.

Ze moest echter wel sterker worden bevochten. Na de oorlog is er een invloed uitgegaan van concurrerende Noordelijke brouwerijen. Zij maakten het de Zuidelijke brouwers moeilijk met stevige investeringen in de uitbreiding van hun marktaandeel.⁴⁶⁾ De Huybens moesten nieuwe strategieën inzetten. Een daarvan was de uitbesteding van de verkoop. De brouwerij concentreerde zich steeds sterker op de productie: de verkoop liet men langzaam overgaan in handen van tussenhandelaren. Op 20 november 1921 werd W. Oyen als wederverkoper aangesteld, waarin ene Maessen hem al voorging.⁴⁷⁾ Oyen is bottelaar en verwerkte namens de brouwerij de 'rechter maasoever'. Men bedoelde 'de streek, begrensd ten westen door de Maas, ten noorden door de gemeente Reuver, ten oosten door de Duitse grens en ten zuiden door de gemeenten Linne, Odiliënberg en Posterholt'.⁴⁸⁾ Oyen was niet de enige wederverkoper: dhr. Görtz uit Beegden mocht Huybens bier verkopen in Beegden, Heel, Wessum en Grathem en de heer Gielen uit Heythuysen had het alleenrecht op de verkoop in zijn eigen dorp, Leverooij, Baexem, Kelpen, Nederweert, Roggel en een deel van Haelen.

De familie Huyben wist ook te onderhandelen. Nog een vierde agent, Theodoor Schreurs, werd aan de brouwerij gebonden en verplichtte zich hiermee op 25 juli 1924 tot staking van zijn bierbrouwersbedrijf en verzegeling der brouwerij, gelegen te Horn, naast zijn woonhuis B.n. 52 en mag hij gedurende den duur van

Over de gevolgen van de Eerste Wereldoorlog voor de brouwerij valt vooral iets met betrekking tot de omzontwikkeling te melden. Over een periode van zeven jaar (zie grafiek 1⁴¹⁾) nam de (financiële) omzet van bier met fl. 75.000 toe van fl. 27.000 tot fl. 102.000. Dat de omzet met een factor vier kon stijgen is deels te verklaren uit het aantal brouwerijen dat moest sluiten: 106 over heel Limburg. In het directe afzet- en concurrentiegebied van *De Kroon*, zoals hierboven beschreven, sloten er *neven*.⁴²⁾ Waar de andere brouwerijen in de omgeving moesten sluiten, nam Louis Huyben een belangrijk aandeel over. De financiële omzet biedt echter een onzuiver beeld. De Eerste Wereldoorlog vormt een probleem bij het bepalen van de toename van de omzet in *hectoliters*. Voor *De Kroon* waren deze in de eerste plaats niet beschikbaar, maar er was meer aan de hand. Onder

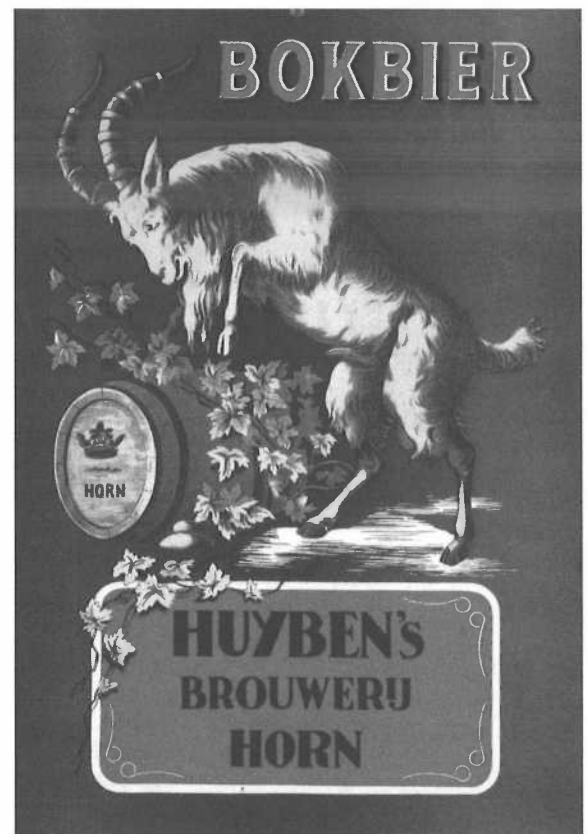
dit contract, geen andere bierbrouwerij oprichten, noch zich in een ander bierbrouwersbedrijf interesseren'.⁴⁹⁾ Schreurs nam de klanten voor flesbier in Horn en het gehucht De Weerd over. Vanzelfsprekend mocht hij aan al zijn oude klanten leveren en mocht hij, voor de weinigen die het nog dronken in het dorp, zelfs wat bovengistend 'versch' brouwen in Huybens ketels.⁵⁰⁾ Feitelijk nam Huyben Schreurs' klandizie over, terwijl hij de oud-brouwer de mogelijkheden aanreikte in zijn levensonderhoud te blijven voorzien.

Via de wederverkopers hield de brouwerij een persoonlijke band met de regio in stand en kon men vooral de particulieren vasthouden. Cafés waren een ander verhaal: een klant kon zich bijvoorbeeld tot een andere brouwerij wenden. Om zich ervan te verzekeren dat dit niet gebeurde hanteerde men een andere methode: het contract. Men legde over de periode van 1923 tot 1934 bij minstens veertien kasteleins vast dat men alleen Huybens bier zou afnemen en schenken.⁵¹⁾

De bijzonderste strategie van het brouwwezen om de afzet uit te breiden is het lenen van geld aan klanten. Dit was een belangrijke methode om afnemers aan de brouwerij te binden. Grote brouwerijen spendeerden miljoenen om zo hun afzet uit te breiden, maar ook kleine brouwerijen als *De Kroon* besteedden hier tienduizenden guldens aan. Caféhouders vroegen geld om een pand te bouwen of te verbouwen of een inboedel aan te schaffen. Een lening moest altijd gedekt zijn maar uitzonderingen kwamen voor: men verstreekte ook leningen waarbij grote risico's werden ingecalculeerd. Dan ging het om mensen die niet echt vertrouwd werden of zakelijk onverstandige investeringen.⁵²⁾ De bierbrouwerij van Huyben vormde een heuse bank voor het regionale caféwezen. In 1932 verstreekte de brouwerij bijvoorbeeld een lening van fl. 10.000,- aan Dhr. P.H. Wevers aan het stationsplein in Roermond. Hij gebruikte deze lening deels voor een verbouwing van zijn cafépand, deels voor een afbetaling van een bierschuld aan de Amstelbrouwerij. Hiermee won de brouwerij een klant die in het vorige

jaar 173 hectoliter verschonken had.⁵³⁾ Dat was een aardige kink in de omzetgroei voor de Amstel, nota bene een van de grootste brouwerijen van het land. In de periode van 1932 tot 1939 verstreekte *De Kroon* minstens negenentwintig leningen aan (potentiële) afnemers voor een totaalbedrag van fl. 85.000,-.⁵⁴⁾ Deze methodes waren essentieel voor de toekomst van de brouwerij. Men had vanaf de Eerste Wereldoorlog met andere concurrentie te kampen gehad dan voorheen. In een brief van Louis Huyben aan het *Centraal Brouwerij Kantoor* in 1942 legde hij uit wat zich in de provincie had afgespeeld na de oorlog. Hij herinnerde aan 'hoe voor den oorlog '14-'18 de plaatselijke brouwerijen ruimschoots in de behoefte der zuidelijke provinciën konden voorzien. Een behoorlijke organisatie der zuidelijke brouwerijen bestond niet en zoo kon het gebeuren, dat het kapitaal der groote brouwerijen "de gelederen in het Zuiden dunde". De overgebleven bedrijven zouden zich wel aan de stijgende behoefte aan bier na den oorlog hebben aangepast, als zij niet algemeen op "verplichte klanten" stieten'.⁵⁵⁾ Hieruit lijkt naar voren te komen dat tijdens of vlak na de oorlog Noordelijke brouwerijen cafés in het Zuiden hebben benaderd met bierleveringen, waardoor de Zuidelijke brouwerijen hun afzetmarkt niet terug konden nemen na de oorlog.

Als gevolg van de concentratie op het behoud en uitbreiding van de afzet moest er bij de Huybens geïnvesteerd worden in de productiecapaciteit. Vooral het uitbreiden van de lagercapaciteit was van belang. In januari van het jaar 1921 verving Louis Huyben de laatste houten lagervaten door zes geëmailleerde tanks met isolatie.⁵⁶⁾ In 1923 vernieuwde men bijna alles. Er kwam een koelmachine van *Grasso* te

Reclame Bokbier.

's-Hertogenbosch, een luchtkoelinstallatie en een waterkoelinstallatie.⁵⁷⁾ Daarnaast werd een koperen koelbak geleverd en bestelde men acht geëmailleerde lagertanks met 514 hectoliter totaalcapaciteit. In 1928 werden nogmaals zeven tanks van elk 98 hectoliter gekocht.⁵⁸⁾ De lagertanks blijken een speciale rol te vervullen in de geschiedenis van brouwerijen. De foto's tonen een terugkerend ritueel van feest en trots bij de aankomst van de gevaartes. Het ging dan ook om een fors deel van het bedrijfskapitaal.

Over deze periode van stevige groei hield men een brouwregister bij, een fascinerend logboek waarin vitale informatie werd opgenomen over elk brouwsel dat men maakte. Van elk brouwsel werd een twintigtal gegevens genoteerd, zodat men een goed overzicht had van het productieproces. Het 'normale brouwsel' betrof een hoeveelheid mout tussen de 640 en de 650 kilo waar ongeveer 65 kilo brouwmeel en twintig pond hop aan werd toegevoegd. Verder vermeldde men de 'brouw-methode' in de volgende cijfers: '42 c, 56 c, 62 c,' waarschijnlijk de trapsgewijze verhitting van de wort. Het mengsel werd daarna gekoeld tot een temperatuur tussen de ruwweg vier en zeseneenhalf graden, wat tot op de tiende graad nauwkeurig werd bijgehouden. Even precies was men met de gistkeldertemperatuur (tussen de 5.2 en de 6.2 graden), de hoogste temperatuur van het mengsel tijdens de gisting (tussen de zeven en achteneenhalf graden) en de temperatuur tot waar het werd teruggekoeld na de gisting (tussen de vier en zes graden). Er werd duidelijk geen bovengistend bier meer gebrouwen want daarbij werden temperaturen boven de vijftien graden toegestaan. Er werden nog veel meer details over het brouwproces bijgehouden: de aard van de gisting (in termen van kleine en grote krullen) de dichtheid van het mengsel vóór en ná gisting, het moment van lagering, het moment van filtering enzovoort.⁵⁹⁾ Een dergelijk brouwregister was essentieel om controle te houden over het brouwproces. Afwijkingen van het gewenste brouwsel werden zo snel zichtbaar. Met die gegevens kon bijvoorbeeld nagaan worden of hun grondstoffen wel in orde waren. Een slecht gemoute gerst zou bijvoorbeeld veel langer nodig hebben om tot de gewenste densiteit van de wort te komen. Dergelijke afwijkingen werden meteen duidelijk.

Vervoer
lagertanks
24-3-1924.

Reclame dame.

Stagnatie: 1930-1939

Over de periode 1930-1939 verminderde de omzet van het bedrijf gestaag met twee dieptepunten in 1932 en 1936 (grafiek 2). De eerste dip had zich net afgetekend toen op 8 mei 1932 Huybens bierbrouwerij *De Kroon* werd omgezet een naamloze vennootschap. In de vorm van aandelen verankerde men kapitaal in het bedrijf, dat overigens bijna volledig binnen de familie bleef. Het ging om 170 aandelen van elk duizend gulden, verdeeld over zeven personen. Louis en Marie Huyben (1865-1938, zijn zus) bezaten er ieder 73.⁶⁰⁾ Ze waren verreweg de grootste aandeelhouders. Samen met broer Rob Huyben, eveneens aandeelhouder, vormden zij het algemeen bestuur. In de loop der jaren zouden er langzaam meer aandelen in handen komen van Elbert Huyben (1905-1992), zoon van de in 1916 overleden Theodoor Huyben, die later de enige beheerder zou worden van de brouwerij.⁶¹⁾ Hij was in 1928 toegetreten tot de brouwerij, nadat hij de Brauschule in München had bezocht.

Met het overlijden van Marie Huyben in 1938 en een jaar later Rob Huyben, zette een versplintering van het kapitaal in. Toch wist men alle vrijkomende aandelen in de familie onder te brengen, nu over twaalf personen.⁶²⁾ Daarna bestond het algemeen bestuur uit Elbert Huyben en een personeelslid van de brouwerij, Leo Oyen, de enige aandeelhouder van buiten de familie.⁶³⁾

De wijze waarop men met de verdeling van het kapitaal omging is veelzeggend over hoe men tegen vreemde invloeden in het bedrijf aankeek. Men overwoog niet eens om kapitaal te verkrijgen op de vrije kapitaalmarkt omdat het bedrijf binnen de familie

Reclame
lagerbier-
brouwerij.

diende te blijven. Tekenend was het besluit in 1941 ten aanzien van de volgorde waarin vrijgekomen aandelen aangeboden dienden te worden: het eerste recht kwam toe aan de bestaande aandeelhouders, maar bij weigering kon de N.V. deze opkopen.⁶⁴ Na twee sterfgevallen moest men gedacht hebben dat versnippering van het aandelenpakket ongewenst was, vooral aan derden buiten de familie. Zo kon men vreemde invloed weren, al was de prijs daarvoor een deel van het kapitaal.

Daarna herstelde de omzet zich (grafiek 2). Ondanks het herstel zag men echter structurele problemen. Men zag in dat het bedrijf al een aantal jaren slappere tijden meemaakte, net als de hele brouwindustrie, en was men bang dat in de nabije toekomst de gulden gedevalueerd zou worden. Ook maakte men zich zorgen over de onzekere nabije toekomst, waarbij men waarschijnlijk doelde op de gebeurtenissen in Duitsland. Toch nam men juist in 1935 het besluit de

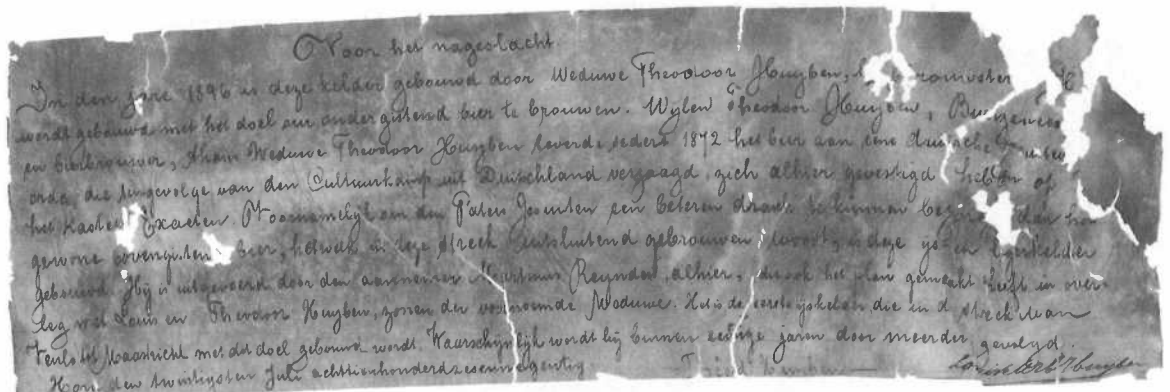
brouwerij grondig te verbouwen. Het geld bleek geen probleem, het kapitaal was beschikbaar. Men meende dat: '(d)e steeds toenemende concurrentie in verband met den terugloop van het bierverbruik dwingt tot perfectionering van het bedrijf'.⁶⁵

Juist deze houding leek de bedrijfscultuur van de familie Huyben te kenmerken. De beslissing om in een slappe periode in te grijpen en het bedrijf klaar te maken voor eventueel betere tijden was al eens eerder genomen, namelijk tijdens de Eerste Wereldoorlog. Nu voorzag men zelfs slappe tijden maar de familie meende zich juist daar op toe te moeten rusten door het bedrijf te perfectioneren. Ze wachtten niet tot de storm over was om vervolgens in ruimer sop de nodige stappen te nemen. Integendeel. Men leek te geloven in jaren van schaarste en jaren van overvloed. Men lenigde schaarste niet: men maakte juist dan de extra kosten om maximaal te kunnen profiteren in betere tijden. Praktisch betekende dit dat men telkens met een voorsprong betere tijden in ging.

Er werd verbouwd tussen augustus 1935 en januari 1938. Hierbij kwam de tegenwoordig nog zichtbare hoogbouw tot stand. Men bestelde 668 hectoliter aan roestvrij stalen tankcapaciteit en een nieuwe gistkuip.⁶⁶ Men liet alle kelders opnieuw isoleren en er werd nogmaals 140 hectoliter lagercapaciteit besteld.⁶⁷ Naast de hoogbouw wilde men een 'nieuwe ruimere gistkelder, uitbreiding van den afvulkelder en het beschikbaar maken van een lokaal voor een moderne bottelinstallatie' voor een effectieve flesbierproductie en een nieuwe grote lagerkelder.⁶⁸ Om tenslotte de kwaliteit van het bier helemaal veilig te stellen besloot men tot de aanschaf van een installatie om het brouwwater te ontharden en een dubbele bierfilter om het bier helderder te krijgen.⁶⁹ Men was klaar voor beter tijden.

Rust onder de bierbrouwers: 1940-1946

Men wist niet meteen terug te komen op het omzetniveau van voor de verbouwing. Alle onzekerheid over de toekomst van het bedrijf viel echter ineens weg toen de vraag aan het begin van de Tweede Wereldoorlog een hausse meemaakte (grafiek 2). Door goedkoop ingekochte grondstoffen profiteerde men nog eens extra van de snelgroeiende omzet. Bovendien maakte de met de verbouwing behaalde overcapaciteit het mogelijk om boven de oude productie uit te stijgen. Men prees zichzelf daarnaast gelukkig dat ondanks de riskante ligging tijdens de inval op 10 mei 1940, er niemand gewond geraakt was.⁷⁰

Kroniek.

Vervoer
lagertanks
door
Roermond.

In het negende boekjaar van de naamloze vennootschap, 1941, besloot men tot een wijziging van de bedrijfsvorm.⁷¹⁾ De positie van N.V.-bedrijfsvorm verslechterde omdat de belastingen verhoogd werden. Met een commanditaire vennootschap zou men de verhoging kunnen opvangen.⁷²⁾ De consequentie was dat de kapitaalhouders, behorende vennoten moesten aanstellen. Louis en Elbert Huyben zouden het bedrijf gaan leiden maar werden vanaf nu met hun zakelijk en persoonlijk kapitaal aansprakelijk voor de toekomst van het bedrijf, de aandeelhouders enkel met hun geïnvesteerde kapitaal.⁷³⁾ De omschakeling maakte de twee ten volle verantwoordelijk voor de toekomst van het bedrijf waar eerst die verantwoordelijkheid verdeeld was over de aandeelhouders.

Op 8 december 1941 was de liquidatie van de N.V. een feit. Men besloot ook vanaf nu het boekjaar, dat eerst van 1 april tot 31 maart liep, samen te laten vallen met het kalenderjaar. Het eerste boekjaar van de C.V. duurde door deze omschakeling een kwartaal korter maar de omzet was hoger dan in enig voorafgaand boekjaar van het bedrijf. Dit ondanks dat men vanwege een langzaam groeiende schaarste steeds lichter bier moest gaan brouwen van het CBK. Het maakte de klanten niets uit, men dronk het evengoed. Nogmaals kon men profiteren van de investeringen in het bedrijf in de mindere periode tussen 1936 en 1939. Tijdens de oorlog investeren hoefde zo niet en men kon door de destijds ontstane overcapaciteit vooruit.

Het ging niet alleen goed met het bedrijf. Onder de grotere gemeenschap van de brouwers, binnen en buiten Limburg, ontstond meer contact en samenwerking. Men kwam meer met elkaar in contact, onder invloed van de oprichting van het Centraal Brouwerij

Kantoor in 1939 en de nieuwe situatie in het land. De eerste uiting hiervan is de vergadering en de daaruit volgende overeenkomst met *Brand te Wijlre*, *De Leeuw te Valkenburg*, firma *Geenen en Zoon te Neer*, *De Valk te Maasniel*, *De Vriendenkring te Arcen* en *Wertha te Weert*.⁷⁴⁾ Men besloot tot prijsafspraken voor de regio Midden Limburg. Deze kartelbesprekingen hebben mogelijk ook geleid tot contacten over een gezamenlijk laboratorium: men komt op 14 december 1942 tot de oprichting van de stichting *Proefstation Nederlandsche Brouw- en Moutindustrie* bij het TNO te Delft.⁷⁵⁾ Elbert Huyben woonde de vergaderingen vanaf de eerste bij, welke leidden tot oprichting ervan. Tevens maakte hij deel uit van het eerste bestuur.⁷⁶⁾ Men liet hier scheikundige proeven uitvoeren om de kwaliteit van de grondstoffen en het bier te controleren. Hoezeer deze stichting in een behoefte bleek te voorzien bleek uit een vergadering in 1948 toen er 39 betrokken brouwerijen uit heel Nederland aanwezig waren om het proefstation te redden.⁷⁷⁾

Het einde van een familiebedrijf

Na de oorlog werd het bedrijf vol tevredenheid voortgezet. Er ontstonden geen grote problemen meer.⁷⁸⁾ In 1956 overleed Louis Huyben op 87-jarige leeftijd. Elbert Huyben was nog de enige directeur van het bedrijf. Hij had wel een dochter maar vond daarin geen opvolger, het waren immers andere tijden dan tegenwoordig. Al in 1962 bleek dat Elbert, op 57-jarige leeftijd, geïnteresseerd was in de verkoop van zijn bedrijf, met behoud van zijn aandeel. Hierbij zat echter een probleem in de weg: de Commanditaire Vennoten, oftewel de aandeelhouders. De familie diende

Brouwerij ten
tijde van
verkoop.

uitgekocht te worden maar hiervoor was een enorm kapitaal nodig. Bij interesse van de *Dortmunder Hansa-Brauerei* in 1962 lieten de vennoten een aanbod van fl. 417.000,- voor alle aandelen vallen.⁷⁹⁾ Een jaar later liet Elbert Huyben door zijn accountant een advertentie zetten waarin hij aangaf zelfs fl. 800.000,- nodig te hebben voor de uitkoop.⁸⁰⁾

Toch wist hij het probleem het hoofd te bieden. In 1965 meldde Elbert Huyben aan een geïnteresseerd bedrijf uit Duitsland dat hij een eenmansbedrijf hield. De vennoten speelden geen rol meer. Waarschijnlijk had hij ze uitgekocht met behulp van enkele stevige leningen. Het probleem bleef: hij was inmiddels 60 jaar en moest het bedrijf uiteindelijk op gaan geven. Dit gegeven was een typische omstandigheid van een familiebedrijf. *De Kroon* had mogelijk nog een interessante toekomst gehad: er zijn immers nog altijd regionale familiebrewerijen in Limburg. Zonder opvolger kon een eigenaar echter alleen maar besluiten tot verkoop. Het bedrijf van familiebanden zou onvermijdelijk overgaan in een bedrijf dat bestond uit zakelijke banden. Verkopen was echter nog geen optie: hij wilde een vennootschap aangaan met een andere brouwerij, zodat hij zelf nog kon blijven werken.⁸¹⁾ Dat lukte met behulp van de geduldige belangstelling van de *Amstel Brouwerij*. De kleine brouwerij *De Kroon* strak schril af tegen de volumes die de *Amstel* realiseerde. Het Amsterdamse bedrijf bewoog zich vooral in concurrentie om het marktaandeel met de *Heineken* brouwerij en *d'Oranjeboom* uit Rotterdam. Vanaf de jaren vijftig breidde de *Amstelbrouwerij* haar marktaandeel in Nederland uit door agentschappen op te kopen.⁸²⁾

Een dergelijk opkoopproces leidde men geraffineerd in. Al in 1958 bleek de eerste interesse uit een interne brief aan de Amsteldirectie met betrekking tot *De Kroon*: 'Er is reeds gedurende een reeks van jaren over dit onderwerp gesproken en een afwisselende politiek gevolgd. Mr. V. Voorst van Beest heeft destijds een wat

agressievere politiek voorgesteld, die in de loop van de laatste tijd weer te niet is gedaan. (...) Wanneer ik nu echter hoor, dat de brouwerij Huyben in Horn niet de minste intentie heeft om achteruit te gaan (...), doch eerder door het kopen van panden op een vrij solide wijze haar omzet tracht te intensiveren, dan geloof ik dat wij verstandig zullen doen om de leiding in Heerlen de vrijheid te geven thans in de Huyben zaken te penetreren'.⁸³⁾

Hoe voorzichtig men dit aanpakte blijkt wel uit de opdracht van dhr. Kranenberg aan de directie van het Amstelfiliaal in Heerlen, zeven maanden later: 'Eergisteren tijdens ons bezoek heb ik u medegedeeld, dat het offensief tegen de Huyben Brouwerij te Horn een aanvang kon nemen. Zoudt u echter met deze aangelegenheid nog even willen wachten, daar wij het ten onzent achteraf nuttiger oordelen om nog een keer contact met de Huyben-directie hierover te hebben'.⁸⁴⁾ Dhr. Kranenberg bezoekt Huyben in 1961. Het leidde tot een voorstel tot oprichting van een N.V.

Drankenhandel met gezamenlijk kapitaal. Kranenberg benadrukte: 'Wanneer wij het zover krijgen, kan het haast niet meer missen dat wij de Huyben-zaken op den duur in onze invloedssfeer krijgen. Uiteraard kan dan ons depot in Roermond opgeheven worden'.⁸⁵⁾ In 1962 en 1963 komt het tot onderhandelingen over een echte overname, maar die mondden nog slechts uit in de overeenkomst dat de Hornse Brouwer 1.200 hectoliter Münchener en 800 hectoliter Stout per jaar voor de Amstel zal brouwen.⁸⁶⁾

Toch kwam de overname tot stand. Dit gebeurde op 1 april 1968, wanneer J.L. Hamelers namens de Amstelbrouwerij benoemd werd tot Commercieel Directeur van de vennootschap.⁸⁷⁾ Elbert nam een adviserende functie aan. Naast het loon dat hij voor zijn diensten zou krijgen wilde hij het bedrijf verkopen voor fl. 810.000,- gulden.⁸⁸⁾ Ondanks het uitgangspunt dat met de omzetting in de N.V. verder alles bij het oude zou blijven, ging Huybens brouwerij volledig op in het monsterverbond tussen de Amstel en Heineken dat nog geen jaar later ontstond.⁸⁹⁾

Conclusie

Wat kon dan een middelgroot familiebedrijf doen om de crisisperiode in de Limburgse brouwindustrie te overleven? Hoe *De Kroon* uiteindelijk alsnog in een fusieproces werd meegenomen is illustratief voor een algemeen probleem van het familiebedrijf: de opvolging diende in orde te zijn om het bedrijf te kunnen continueren. Limburgse brouwerijen die net als de familie Huyben kleinschalig waren begonnen waren juist overwegend familiebrewerijen.

Veel belangrijker zijn echter de bedrijfsstrategische beslissingen van de familie geweest. Het bedrijf kon goed blijven functioneren door telkens te investeren in moeilijke periode's. Door tijdens een terugval van de omzet het bedrijf in een optimale staat te brengen kon de brouwerij telkens optimaal profiteren van de normalisering die daarna optrad. Zo liep men op de feiten vooruit in plaats van er achteraan. Daarnaast heeft men zich ook weten te verweren tegen concurrenten van buiten de regio met kapitaalverslindende concurrentiestrategieën zoals de leningen aan afnemers.

Reclame
Prima-
Lagerbier.

Bepalend voor het voortbestaan van de brouwerij was echter vooral de *vroege* omschakeling naar ondergistingend bier tussen 1896 en 1899. Toen was er geen sprake van een moeilijke tijd, maar had de familie Huyben te maken met een uiterst gelukkige omstandigheid, namelijk Duits-bier-drinkende-Jezuïeten, slim ondernemerschap en een weinig lef. Met deze drie ingrediënten ontstond een uitgangspunt die het mogelijk maakte voor de brouwerij om een voorsprong te krijgen op allen die in de buurt nog zouden omschakelen op het ondergistingende bier. Het heeft zich zeer geloond om op tijd te zijn.

Weinig Limburgse brouwerijen wisten zich zo lang te handhaven.

Noten bij artikel Ruud Geven

1. Dit artikel kwam tot stand in het kader van het project *Brouwers, Brouwerijen en Stokerijen in Limburg* van de sectie Genealogie van het LGOG. Graag wil ik Ton Henrar en het Bureau LGOG bedanken voor de samenwerking en de uitstekende faciliteiten. Mijn dank gaat uit naar Annesiëtske Stapel, archivaris van de Heineken Collectie te Amsterdam voor het belangeloos beschikbaar stellen van het hier weergegeven beeldmateriaal. Tevens bedank ik Piet van Hoof voor het meedenken en het onderzoeken van de genealogische component van het artikel. In het bijzonder wil ik prof. dr. Ernst Homburg bedanken een sterk inhoudelijke en methodische leerervaring. Bovenal wil ik hem bedanken voor zijn uitstekende en ontspannen begeleiding die het verschijnen van dit artikel in zijn huidige vorm mogelijk maakte.
2. Auteurs over brouwerijen leveren uiteenlopend cijfermateriaal dat zelden eenduidigheid vertoont. Deze cijfers

zijn ontleend aan R. Philips, *Limburgse brouwerijen en bierdrinkers. Vier opstellen over bierbrouwerijen en bierconsumptie, voornamelijk in Nederlands Limburg* (Maastricht 1999) 17 en 30. Er is gekozen voor deze auteur vanwege de hoeveelheid betrokken bronnen bij de totstandkoming van de cijfers.

Tevens is er gekozen om op enkele plekken gebruik te maken van een online database:

www.cambrinus.nl/brw/DICHT.HTM. De website vermeldt per brouwerij het sluitingsjaar. Ondanks dat er geen bronnen vermeld worden biedt de informatie een niet te negeren bijdrage.

3. Hieronder gehanteerde afkortingen van archieflocaties en archieftitels: RAL (Rijksarchief Limburg), GAA (Gemeentearchief Amsterdam), AB N.V. (Amstel Brouwerij N.V.), N.V. VV (N.V. Van Vollenhoven) en HB DKH (Huyben's Bierbrouwerij De Kroon te Horn).
4. G.Z. Jol, *Ontwikkeling en organisatie der Nederlandsche brouwindustrie*, academisch proefschrift, Nederlandsche Handels-Hoogeschool te Rotterdam (Haarlem 1933) 45-50.
5. Jol, 45-50.
6. H. Schippers, *Het nieuwe bier. Technische innovaties in de Nederlandse biernijverheid in de tweede helft van de negentiende eeuw* (Zutphen 1992) 50, 53.
7. Schippers, 50, 53.
8. H.A. Korthals, *Korte geschiedenis der Heineken's Bierbrouwerij Maatschappij N.V. 1873-1948* (Amsterdam 1948) 88, 90. Zie ook: Schippers, 64-69.
9. Het ging hierbij om de Amstelbrouwerij en de Heineken Brouwerij Maatschappij uit Amsterdam en Brouwerij d'Oranjeboom uit Rotterdam. Korthals, 197-211.
10. Philips 33-38.
11. 'Anderhalve eeuw brouwerij Huyben', *Maas en Roerbode* 14-9-1963, 17.
12. GAA, N.V. VV, inv. nr. 244, 27-10-1864.
13. *Maas en Roerbode* 14-9-1963, 17.
14. Verder is er weinig over deze brouwerij bekend. Voor het sluitingsjaar zie: URL: www.cambrinus.nl/brw/DICHT.HTM.
15. *Maas en Roerbode* 14-9-1963, 17.
16. Philips, 17 en 30.
17. J.F.L.M. Simons, 'De Limburgse brouwerwereld en de opkomst van de ondergisting, 1870-1940', in: E.S.A. Bloemen (red.), *Jaarboek voor de geschiedenis van bedrijf en techniek*, 9 (1992) 134-138.
18. De punten staan voor de beschadigde delen van de tekst die niet goed te interpreteren zijn. Tussen haken staan interpretaties van beschadigde delen. GAA, N.V. VV, inv. nr. 247, handgeschreven kroniek.
19. P. Begheyn, *Gids voor de geschiedenis van de jezuiten in Nederland 1850-2000* (Valkhof Pers: Nijmegen 2002) 16.
20. *Verslag van den toestand van het hertogdom Limburg over 1872, door de Gedeputeerde Staten aan de Staten van dat gewest gedaan*. Hoofdstuk 15 (Bury: Maastricht 1873) 6-14.
21. Totale bevolking van de gemeente Roermond en de gemeenten Baexem, Beegden, Haelen, Heel & Panheel, Heythuysen en Horn op 31 december 1871. *Verslag van den toestand van het hertogdom Limburg over 1871, door de Gedeputeerde Staten aan de Staten van dat gewest gedaan*. Hoofdstuk 1 (Bury: Maastricht 1872) 2-13.
22. 'Viele Hundert klopfen an deine Pforte, wünschten und erhielten Einlass, mühten sich an der Hand einer sorgsamten Mutter, Söhne des hl. Ignatius zu werden, und leisteten an den Stufen deines Altares den ersten heiligen Treuschwur' en 'Tausende gingen hier der Römer und Griechen weisheit

- nach, üben sich in Rede und Dichtkunst oder suchten die verschlungenen Fäden der Weltweisheit zu entwirren und weiterzuspinnen'. *Exaten 15. August 1927* (S.l.: s.n. [ca. 1927]) 103.
23. Optellingen voor het jaar 1913. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 133, Verkoopboek 1913-1920.
 24. De getallen zijn overgenomen uit URL: www.cambrinus.nl/brw/DICHT.HTM. Deze getallen zijn moeilijk te vergelijken met de gegevens van Philips waarnaar verwezen word in noot 1. De lijst die op deze bron wordt getoond laat de sluiting van brouwerijen zien. Ze beantwoordt niet de vraag hoeveel brouwerijen er zijn op enig moment maar toont wanneer wanneer zij sloten.
 25. GAA, N.V. VV, inv. nr. 247 handgeschreven kroniek.
 26. Idem.
 27. J.F.R. Philips, 'De Brand's Bierbrouwerij 1871-1971' in: B.J.J. Lockfeer (red.), *Honderd jaar Brand. De historie van een Limburgse brouwerij 1871-1971* (Wylre 1971) 79.
 28. GAA, N.V. VV, inv. nr. 257, 1896-1946.
 29. Idem.
 30. GAA, N.V. VV, inv. nr. 257.
 31. GAA, N.V. VV, inv. nr. 257, 1896-1946.
 32. De ijskelder (136 m² en 422 m³) zou gekoeld worden tot 1-2 graden, de bovenaardse gistkelder (36 m² en 180 m³) tot 4-5 graden en een voorkelder (39 m² en 121 m³) tot 7-9 graden. GAA, N.V. VV, inv. nr. 248: Offerte voor de bouw van een koel- en ijsmachine, met tekening, 1899.
 33. RA Maastricht, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 123, januari 1901. Men investeerde zelfs snel weer opnieuw met het plaatsen van een nieuwe stoomketel in 1908: GAA, N.V. VV, inv. nr. 249, Stukken betreffende de bouw van een nieuwe brouwketel en een nieuwe stoomketel, 1899-1908, zie bouwtekening: juni 1908.
 34. Van 1900 tot en met 1912 sloten er 'slechts' 41 brouwerijen in Limburg, in de acht jaar daarna 106. Zie URL: www.cambrinus.nl/brw/DICHT.HTM.
 35. GAA, N.V. VV, inv. nr. 245, 1912-1918, 12-11-1912, 5-12-1912 en 20-12-1912. Dit kostte 4540,- Mark (ongeveer fl. 2700,- gulden).
 36. 'Anderhalve eeuw brouwerij Huyben', *Maas en Roerbode* 14-9-1963, 17.
 37. Jol, 63.
 38. Philips, 29-30.
 39. GAA, N.V. VV, inv. nr. 250, 1916-1916.
 40. GAA, N.V. VV, inv. nr. 250, 6-11-1916 en 20-10-1916. Tussen 1912 en 1916 investeerde men ongeveer fl. 6500,-.
 41. Grafiek 1: Voor bijna alle cijfers geldt dat ze lopen van 1 april tot 31 maart, uitzonderingen worden hier toegelicht. De cijfers zijn berekend aan de hand van de volgende inventarisnummers van RAL, HB DKH, 1890-1964. *Totale omzet: 1921-1930* uit inv. nr. 134 en *1932-1937* uit inv. nr. 135. *Totale omzet vat en fles: 1913* (voor dit jaar is de omzet van 1 januari tot 31 december geteld) inv. nr. 133, Verkoopboek 1913-1918 en voor *1921-1930* uit inv. nr. 134 en *1932-1937* uit inv. nr. 135. Omzet fles en omzet bostel: *1921-1930* uit inv. nr. 134 en *1932-1937* uit inv. nr. 135.
 42. Zie URL: www.cambrinus.nl/brw/DICHT.HTM.
 43. Korthals, 278-9.
 44. P.P. Prevaes, *Brouwerijen in Limburg 1870-1940*, doctoraalscriptie Rijksuniversiteit Utrecht, (Utrecht: s.n. 1984) 42. Prevaes vermeldt voor deze cijfers het omzetboek van de Gulpener Bierbrouwerij, Distilleerderij en Azijnfabriek, 1907-1940. De locatie van deze bron is onbekend.
 45. Grafiek 2: Voor bijna alle cijfers geldt dat ze lopen van 1 april tot 31 maart, uitzonderingen worden hier toegelicht. De cijfers zijn berekend aan de hand van de volgende inventarisnummers van RAL, HB DKH, 1890-1964. *Totale omzet hl.: 1935-1941* inv. nr. 226 Jaarverslagen 1937-1939, *1940* inv. nr. 227 en *1941* inv. nr. 230. Omzet vat hl.: *1921-1930* inv. nr. 134, *1932-1937* inv. nr. 135 en *1938-1941* door cijfers omzet fles hl af te trekken van totale omzet hl. Omzet fles hl.: *1935-1939* inv. nr. 226 Jaarverslagen 1937-1939, *1940* inv. nr. 227 Jaarverslag 1940 en *1941* inv. nr. 230 Jaarverslag 1941 (voor dit jaar is door een wijziging in het boekjaar de omzet geteld van 1 april 1941 tot 1 januari 1942 in plaats van 1 april 1941 tot 31 maart 1942.)
 46. Philips, 33-38.
 47. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 232, Contract Theodoor Schreurs, 25 juli 1924.
 48. Idem.
 49. Idem.
 50. Idem.
 51. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 232, diverse contracten.
 52. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 1932-1941.
 53. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 16 maart 1932-21 juli 1942, 17-11-1932.
 54. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 16 maart 1932-21 juli 1942. 'Minstens' omdat dat niet alle zaken keurig werden besproken in de vergaderingen maar er ook wel eens wat uitgegeven werd zonder dit uitdrukkelijk te vermelden.
 55. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 232, 19-12-1942.
 56. De tanks vertegenwoordigden een waarde van fl. 7.500,-. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 223, Inventaris van inboedel boerderij & *Maas en Roerbode* 14-9-1963, 17.
 57. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 168b, Grasso, bestelling: 22-11-1922 (koelmachine á fl. 3.570,-) en 12-12-1922 (water en luchtkoelinstallatie á fl. 2.905,-), 17-3-1923, 6-12-1923.
 58. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 168b, 26-11-1923. Roodkoperen koelbak á fr. 13.750,- (fl. 6.875,-). RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 168a, 11-9-1923 (fl. 8.225,-), 25-8-1928 (fl. 9.745,-).
 59. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 183, productie 23 maart 1924-23 augustus 1929. Helaas bleef de totale inhoud van de brouwketel onduidelijk.
 60. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 218, 1-3-1932.
 61. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205.
 62. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 218, 1-3-1932.
 63. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 3-2-1940.
 64. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 27-3-1941.
 65. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 1932-1941, 6-8-1935.
 66. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 184, 24-9-1935. Beide voor het bedrag van 18.395,- Reichsmark.
 67. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 168a, 4-10-1935, 15-11-1935.
 68. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 1932-1941, 6-8-1935.
 69. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 1932-1941, 17-2-1938, 10-6-1938.
 70. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 223, Jaarverslag 1940, maart 1941.
 71. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 205, 1932-1941, 5-12-1941.
 72. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 227.
 73. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 227, Russel, 24-11-1941.
 74. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 223, 13-2-1941.
 75. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 202, 14-12-1942.
 76. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 202, 17-3-1942.
 77. Idem.

78. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 226, Jaarverslagen en winstdelingen van 1946, 1948-1953, 1956-1960.
79. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 227, Commanditaire Vennoten, 1-8-1962, 13-8-1962.
80. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 227, Commanditaire Vennoten, 31-1-1963.
81. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 227, Commanditaire Vennoten, 18-1-1965.
82. J. van der Werf, *Heineken 1949-1988* (Amsterdam: Heineken, 1991) 80.
83. GAA, AB N.V., inv. nr. 157, 1958-1973, 1958-1961, 25-8-1958, dhr. Kranenberg aan de leden van de Directievergadering.
84. GAA, AB N.V., inv. nr. 157, 1958-1973, 1958-1961, 24-3-1961, dhr. Kranenberg aan de leden van de Directievergadering.
85. GAA, AB N.V., inv. nr. 157, 1958-1973, 1958-1961, 24-3-1961, dhr. Kranenberg aan de directie Filiaal Amstel brouwerij N.V. Heerlen.
86. GAA, AB N.V., inv. nr. 158, 1958-1973, 1962-1973, 19-7-1965.
87. RAL, HB DKH, 1890-1964, inv. nr. 185, 1-4-1968.
88. GAA, AB N.V., inv. nr. 158, 1958-1973, 1962-1973, 12-8-1967.
89. *Maas en Roerbode* 14-9-1963, 17.

De redactie wenst alle leden

Prettige Kerstdagen

en een

Voorspoedig Nieuwjaar

